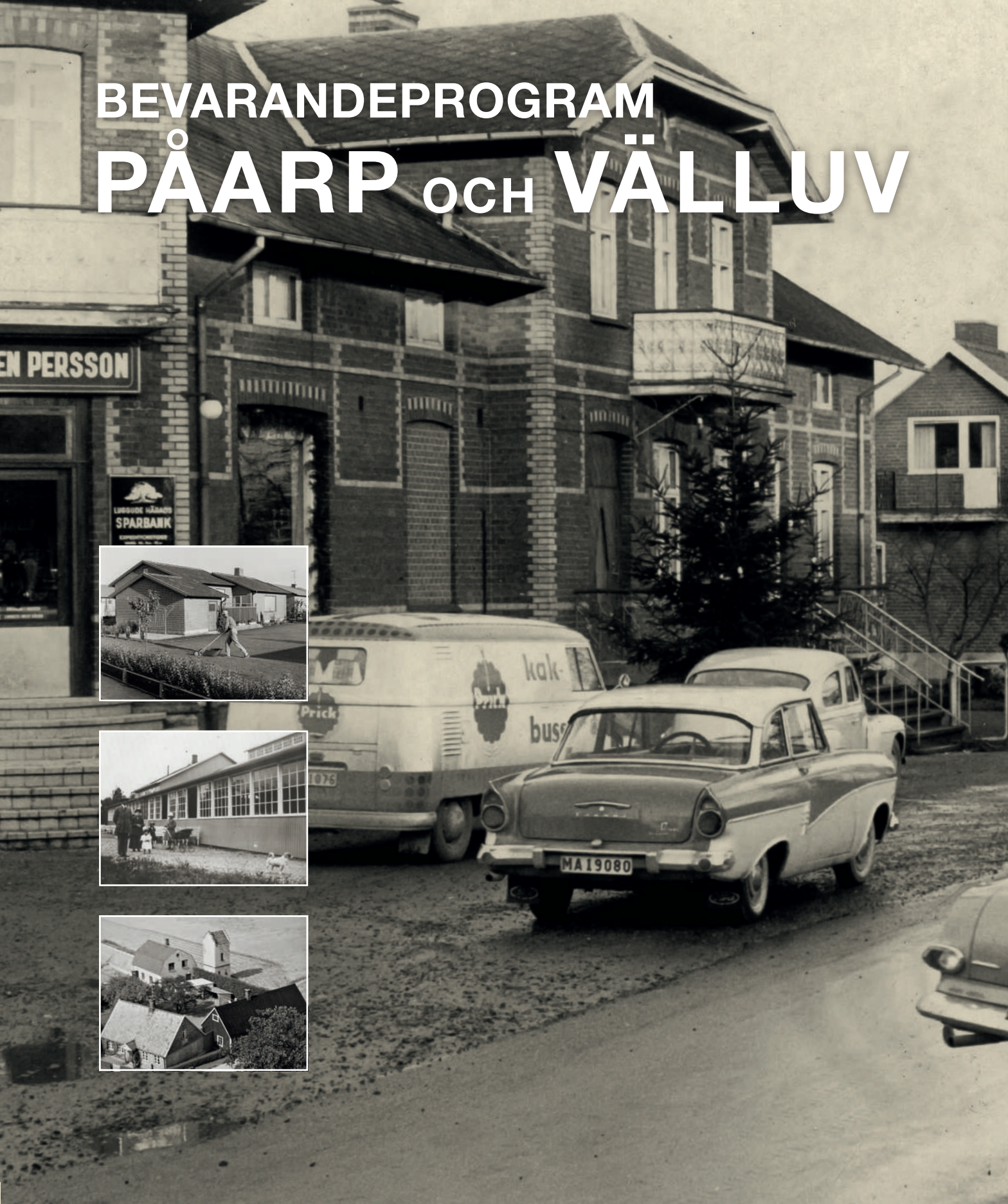

BEVARANDEPROGRAM PÅARP och VÄLLUV

ANTAGET I KOMMUNFULLMÄKTIGE 2021-10-19

BEVARANDEPLANSKOMMITTÉN

Postadress SE-251 89 Helsingborg

helsingborg.se

HELSINGBORG

BEVARANDEPROGRAM

**PÅARP
OCH
VÄLLUV**

ANTAGET I KOMMUNFULLMÄKTIGE
2021-10-19

HELSINGBORGS STADS
BEVARANDEPLANSKOMMITTÉ

Innehåll

Förord	5
Inledning	6
Kulturhistorisk klassificering	8
Kulturhistoriskt värde	9
Bevarandeprogram, lagstiftning och bygglovshantering	10
Geografi och historik	12
Kulturhistorisk klassificerad bebyggelse i Påarp	21
Kulturhistorisk klassificerad bebyggelse i Välluv	45
BILAGOR: Ortofotografi över Påarp och Välluv	
Karta över klassificerade objekt för Påarp och Välluv	

Kvarteret Misteln, Påarp

Förord

Sedan 1979 har bevarandeplanskommittén i Helsingborgs stad uppgiften att ta fram bevarandeprogram. Programmen skall vara underlag för samhällsplanering, sprida kunskap bland boende, fastighetsägare och andra intresserade om Helsingborgs bebyggelsemiljöer, samt stimulera till ett gott förvaltande av byggnader och miljöer i staden.

Bevarandeprogram för Påarp och Välluv har ett antal föregångare: Bevarandeprogram för Helsingborgs stadskärna (1985), Råå (1991), Västra Tågaborg (1995), Olympia – Slottshöjden (1997), Drottninggatan – Påljö (1998), Wilson Park (1999), Ramlösa (2000), Helsingborgs stadskärna – ett utökat och reviderat program (2002), Möarp (2004), Hasslarp (2006), Kattarp (2006), Domsten (2008), Eneborg – Högaborg (2008), Planteringen (2011), Hittarp (2012), Laröd (2012), Gåsebäck och Husarområdet (2012), Husensjö (2013), Östra Tågaborg och Stattena (2015), Eskilsminne (2017), Fleninge och Ödåkra (2018), Övre Olympia och Lasarettområdet (2019), Fältbacken (2019). Parallellt med detta bevarandeprogram har också ett bevarandeprogram för Bårslöv tagits fram och antagits.

Utöver dessa finns ett kulturminnesvårdsprogram för hela kommunen, antaget 1991. När det gäller landsbygden har detta ersatts av ett Natur- och kulturprogram som antogs 2018.

Arbetet med Bevarandeprogram för Påarp och Välluv påbörjades 2019 under ledning av bevarandeplanskommittén. Kommittén har fem ledamöter. Ordföranden utses av kommunstyrelsen, två ledamöter utses av byggnadsnämnden och två av kulturnämnden. För inventering, fotografering samt manuskript har bebyggelseantikvarie Alexander Hansson vid WSP svarat. Bearbetning och komplettering har gjorts av biträdande stadsantikvarie Johan Häggblom, Kulturförvaltningen. I arbetet har även tjänstemän knutna till kommittén deltagit.

Efter remisshanteringen har programmet bearbetats med anledning av inkomna synpunkter, varefter programmet skickats till Kommunfullmäktige för antagande.

Bevarandeplanskommittén
Helsingborg, november 2021

Inledning

Kulturmiljön i Påarp och Välluv visar hur området under de senaste dryga 100 åren har ändrat karaktär. Bebyggelsen i Välluv präglas fortfarande starkt av kyrkbyn som sett få tillägg under århundradet. Påarp å andra sidan har efter branden på 1800-talet gått från bondby och stationssamhälle, till 1950–1960-talets egna hemsbebyggelse och miljonprogrammet. Byn har vuxit genom de arbetstillfällen som fanns på orten och på grund av sin närhet till Helsingborg. Påarps och Välluvs kulturmiljöer är starkt sammanbundna tack vare sin geografiska närhet, men har vitt skilda karaktärer idag. Bevarandepianskommitténs arbete syftar till att lyfta fram och tydliggöra värdena i denna levande kulturmiljö.

Syfte

Detta bevarandeprogram har som uppgift att vara ett hjälpmedel i kommunens ärendehantering. Det ska underlätta bedömningen av bygglovsärenden och andra åtgärder som berör bebyggelsemiljön. Bevarandeprogrammet ska förtydliga de kulturhistoriska och arkitektoniska värdena, så att dessa uppmärksammas vid stadsplanering och bygglovshantering. Ett annat syfte med bevarandeprogrammet är att sprida kunskap om de kulturhistoriska värdena bland husägare och boende i Påarp och Välluv samt att öka intresset för att miljön vårdas och tas om hand på ett bra sätt.

Bevarandeprogrammet ska ge en historisk och kulturell förankring som gör närmiljö och omgivning gripbar och förståelig för alla. En levande och välkänd kulturmiljö kan stärka medborgarnas identifiering med den egna orten och engagemang i denna. Bevarandeprogrammet kommer att finnas på stadens hemsida samt till försäljning via Helsingborg kontaktcenter och Kulturmagasinet. Förslag

till bevarandeprogram har skickats ut till samtliga fastighetsägare med byggnader som har klassats i programmet. I samband med detta hölls också ett informationsmöte.

Status och tillämpning

Bevarandeprogrammets uppgift är att peka ut kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och öka förståelsen för områdets historia. Bevarandeprogrammet antas slutligen av kommunfullmäktige. Bevarandeprogrammet har en rådgivande status, men är inte juridiskt bindande, och ska ses som ett ställningstagande kring var det finns kulturhistoriska värden som behöver tas hänsyn till. I den kulturhistoriska klassificeringen har inte byggnadens tekniska status, eller framtida förändringsbehov, vägts in.

I planärenden och bygglovsprövning gör stadsbyggnadsnämnden en helhetsbedömning utifrån både enskilda och allmänna intressen. Stadsbyggnadsnämnden har till uppgift att ta hänsyn till kulturhistoriska värden såväl som

Thorsten Perssons affär i centrala Pårp, bilden togs på 1920-talet. Foto Helsingborgs museer

estetiska, funktionella och ekonomiska faktorer.

Detaljplanering och bygglovsprövning ska, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Stadsbyggnadsnämnden prövar ärenden utifrån en helhetssyn och med stöd av Plan- och bygglagen (SFS 2010:900).

För att skapa en levande kulturmiljö är det viktigt att byggnaderna används och har en funktion. Låt byggnaden, dess egenskaper och karaktär vara utgångspunkten för förändring och tänk långsiktigt. För att uppnå exempelvis tillgänglighet och god energihushållning kan det krävas nya lösningar som är anpassade till huset. Rivning är ur bevarandesynpunkt alltid olycklig då byggnaden helt försvinner och med den en bit av historien. Ombyggnad och tillbyggnad bör alltid prövas först. Särskilt värdefulla kulturmiljöer får inte förvanskas, men förvanskingsförbudet är inget förändringsförbud. Kulturhistoriska

byggnader kräver särskild omsorg i samband med tillbyggnad och ombyggnad. Klarlägger och respekterar man de kulturhistoriska värdena kan man utföra många olika åtgärder även i en särskilt värdefull byggnad.

För att klarlägga värdena kan ofta sakkunnig hjälp behövas. Idag finns det certifiering av sakkunniga kontrollanter av kulturvärden (KUL) och flera konsultfirmor i Skåne har certifierade medarbetare. Genom certifieringen säkerställs både utbildningsnivå och erfarenhet. Staden tillhandahåller även enklare rådgivning som en service till medborgarna som du kan nå via Helsingborg kontaktcenter:

- För frågor kring byggnadsvård, sök stadsantikvarien på Kulturförvaltningen.
- För frågor som rör gestaltning och varsamhet, sök stadsarkitekten.
- För frågor som rör bygglov och lovplikt, sök Stadsbyggnadsförvaltningens bygglovsavdelning.

Kulturhistorisk klassificering

Byggnaderna har klassificerats i fyra grupper: Särskilt värdefull bebyggelse som omfattas av förvanskningförbud enligt PBL 8:13§, bebyggelse av kompletterande värde, områden av enhetlig karaktär samt övrig bebyggelse. Denna klassificering motsvaras på kartan längst bak i denna rapport av färgerna rött, gult, grönt och vitt (omarkerat). Klassificeringen har gjorts i relation till övriga byggnader och med hänsyn till ortens historia. I framtiden kan bedömningarna omvärderas då grunden för värderingarna kan ändras.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Byggnader som anses särskilt värdefulla ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller arkitektonisk synpunkt. I Påarp och Välluv gäller detta främst äldre bostadshus som är i gott skick, utan sådana ändringar som minskat det kulturhistoriska värdet. Arkitektoniskt värde har också stor betydelse eftersom det kan vara svårt att belysa den historiska utvecklingen när en stor del av bebyggelsen är modern.

Bebyggelse av kompletterande värde

Bebyggelse av kompletterande värde är vardaglig bebyggelse som är välbevarad och där eventuella till- och ombyggnader är anpassade till byggnadens karaktärsdrag så att dessa inte har försvunnit eller förminskats. Klassificeringen omfattar även bebyggelse med något förvanskade karaktärsdrag, men som genom sin ålder och anknytning till områdets historia ändå anses ha ett kulturhistoriskt värde.

Område av enhetlig karaktär

Utöver det kulturvärde som enskilda byggnader har, finns det områden eller gatusträckningar som utmärker sig för att de bildar en helhet med egen karaktär. Det kan vara

att området är uppfört under en viss tidsperiod, att husen har liknande utseende eller att det finns en gemensam historia som gör att helheten har ett större värde än de enskilda delarna. Byggnaderna behöver inte ha något stort egenvärde men ska behandlas med varsamhet med hänsyn till helhetsbilden. Under rubriken Bebyggelse av enhetlig karaktär i klassificeringskapitlet specificeras vilka karaktärsdrag som är utmärkande för de olika områdena och som ska vara vägledande vid bygglövsprövning.

Övrig bebyggelse

Det är svårt att ge en samlad kulturhistorisk bedömning utan historiskt perspektiv. Det gör att merparten av den nyare bebyggelsen är klassificerad som övrig bebyggelse. I de fall de har satts i en högre klass har det främst motiverats av ett arkitektoniskt värde. Nyare byggnader kan i framtiden komma att klassas högre. I kategorin övrig bebyggelse ingår även byggnader där värdet har förminskats genom ändringar som inte är anpassade.

Kulturhistoriskt värde

Kulturhistoriskt värde är inget entydigt begrepp utan består av ett komplex av värden. Det kan delas in i dokumentvärden, upplevelsevärden och övergripande/förstärkande värden.

Dokumentvärden

Till dokumentvärdena räknas byggnadshistoriska, teknikhistoriska, samhällshistoriska, personhistoriska värden med mera. Dessa värden är absoluta, objektiva och kan jämföras med motsvarande värden i byggnader från andra områden eller regioner. Ålder är här ett värde, men inte i sig själv utan i relation till andra värden och upplysningar om byggnadernas historia. Värdena kan berätta om tekniska innovationer i konstruktionen, planlösningar, byggnadsdetaljer, på vilket sätt byggnaderna har använts, vilka samhällsfunktioner som bedrivits i byggnaderna, hur man levt och umgåtts eller visa på betydelsefulla personers födelsehem. Samtliga dokumentvärden belyser på olika sätt olika sidor av den historiska utvecklingen i ett område.

Upplevelsevärden

Till dokumentvärdena kan läggas upplevelsevärden. Upplevelsevärden kan vara självständiga men också verka förstärkande på övriga värden. De är ofta oberoende av ålder. Ett exempel är arkitektoniskt värde som bedöms såväl efter estetiska kriterier som efter de förutsättningar som ligger bakom en viss arkitektonisk lösning. Bland upplevelsevärdena räknas också patina, symbol- och identitetsvärden liksom traditionsvärden. Värdet är viktigt som

ett rent kvalitetsvärde, för skönhetsupplevelsen och som förebild för nybyggnation. Ett annat värde är kontinuitetsvärdet, som kan finnas i en annars betydelselös byggnad om den genom sin närvaro beskriver en kontinuitet.

Övergripande och förstärkande värden

Övergripande dessa båda värdekategorier finns begrepp som verkar förstärkande på de övriga. Äkthet, autenticitet, är ett sådant värde, grundat dels på graden av ursprunglighet, helhetskaraktär, dels på en bedömning av äkthet. Kvalitetsvärden avseende såväl konstruktion, byggnadsmaterial, arkitektur med mera är en viktig övergripande aspekt på samma sätt som graden av sällsynthet eller representativitet. Sällsynthet har länge setts som förstärkande värde vid en bedömning, vilket även representativitet numera anses vara. Det som är karaktäristiskt för en tid kan vara utan betydelse för de som lever i dess samtid men av ett annat och större värde för kommande generationer.

Klassificeringen av byggnaderna grundar sig på en sammanvägning av dessa värden. Betoningen ligger dock i huvudsak på den lokala miljön och det specifikt intressanta för Påarp, Välluv samt för Helsingborg som kommun.

Bevarandeprogram, lagstiftning och bygglovshantering

Kulturarvet och kulturmiljön är en gemensam tillgång som delas av alla. Det innebär att alla också har en skyldighet att förvalta detta arv och denna tillgång på bästa möjliga sätt. Kulturmiljölagen (KML) inleds med en så kallad portalparagraf: *"Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Ansvaret för detta delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter skall visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön."*

Kulturmiljölagen

Länsstyrelsen fattar beslut enligt KML om vilka byggnader som skall skyddas som byggnadsminnen, den starkaste form av skydd en byggnad kan få. För att en byggnad eller miljö skall förklaras som byggnadsminne skall den ha ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller ingå i en bebyggelsemiljö som har ett sådant värde. Ingenting får ändras, rivas eller tillföras ett byggnadsminne utan tillstånd från länsstyrelsen, och fastighetsägaren har skyldighet att underhålla byggnaderna så att det kulturhistoriska värdet inte förminskas. KML reglerar också skyddet av kyrkobyggnader och kyrkogårdsmark som anlagts före 1940. Även fornlämningar skyddas av KML och får inte tas bort utan länsstyrelsens tillstånd. I Påarp finns inga byggnader som är skyddade enligt KML, men inom kvarteren Klockljuven, Kärrnävan m.fl. finns det fornlämningar. I Välluv är kyrkan skyddad genom KML och nästan hela byn omfattas i Fornsök av RAA nummer Välluv 38:1.

Plan- och bygglagen

Plan- och bygglagen (PBL) är ett kommunalt redskap som reglerar hur städer, tätorter och landsbygd skall planeras och bebyggas på ett sätt som tillgodoser både allmänna och enskilda intressen. PBL innehåller också möjligheter att säkerställa kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Det andra kapitlet som innehåller krav och regler

på byggnader inleds med att byggnader "skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och natur- och kulturvärdena på platsen" (PBL 2:6§).

Den paragraf som ligger till grund för den "högsta" klassificeringen i bevarandeprogrammet är den trettonde paragrafen i åttonde kapitlet (PBL 8:13§): "En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas." Detsamma gäller tomter, anläggningar eller bebyggelseområden som är särskilt värdefulla. Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras (PBL 8:14§). På kartan har sådana särskilt värdefulla byggnader markerats röda. Annan bebyggelse har kategoriserats som "bebyggelse av kompletterande värde för miljön" samt "övrig bebyggelse". Även för sådana byggnader kan PBL 8:13§ vara tillämplig som ingående i ett särskilt värdefullt bebyggelseområde eller då dess egna kvaliteter med tiden omvärderas.

En annan viktig reglering i PBL är den så kallade varsamhetsparagrafen, PBL 8:17§. Den lyder: "Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad skall utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska,

miljömässiga och konstnärliga värden.” Detta gäller alltså alla byggnader, inte bara de som på kartan i bevarandeprogrammet markerats gula, även om en klassificering ger extra tyngd åt kraven på varsamhet.

Vid bygglovsprövning bedöms huruvida den önskade byggnadsåtgärden överensstämmer med detaljplanebestämmelser och med PBL:s generella regler, bland annat med hänsyn till trafik, stads- eller landskapsbild samt förhållanden på granntomter och i omgivningen, kraven på varsamhet och skydd mot förvanskning etc. Det åligger den enskilde byggherren att följa de ovan nämnda lagreglerna i rimlig utsträckning även i de fall då inget bygglov krävs.

Bevarandeprogrammet och PBL

Bevarandeprogrammets klassificeringar utgör ett underlag för att hävda kulturhistoriska värden med stöd av PBL. Vid detaljpaneläggning eller upprättande av områdesbestämmelser kan juridiskt bindande skydds- och varsamhetsbestämmelser meddelas. Skyddsbestämmelser, vanligtvis betecknade med q, brukar förenas med rivningsförbud. I planbestämmelserna kan dessutom ges konkreta utformningskrav i fråga om material och utförande, liksom att bygglovsplikten kan utökas. Exempelvis kan underhållsåtgärder, trädfallning med mera göras lovpliktiga där detta anses befogat. Innan nya detaljplaner eller områdesbestämmelser antas, måste berörda fastighetsägare få möjlighet att yttra sig, till exempel angående de praktiska och ekonomiska konsekvenserna av de föreslagna skydds- och varsamhetsbestämmelserna.

Bevarandeprogrammets klassificering gör att man vid bygglovsprövning tar stor hänsyn till det kulturhistoriska värdet och det är dessa kriterier som styr vilka förändringar som kan godtas. Klassificeringen innebär inte automatiskt någon utökad bygglovsplikt. Däremot kan bedömningsgrunden förändras angående vilka yttre åtgärder som väsentligt ändrar byggnadens karaktär och därigenom kan anses bygglovspliktigt, till exempel vid ommålning, fönsterbyte eller ändring av skorsten och andra byggnadsdetaljer. Vad som anses ändra byggnadens karaktär och således är bygglovspliktigt avgörs från fall till fall. Säkrast är att kontakta stadsbyggnadsförvaltningen innan man påbörjar en förändring.

Rekommendationer vid ändring

- Huvudregeln är materialhänsyn, det vill säga utgå från de material med samma ytbehandling som fanns när huset byggdes, oavsett ålder, och byt inte i onödan om det inte föreligger uppenbara skäl.
- Fasadmaterial – respektera det ursprungliga fasad-materialet, oavsett ålder, och underhåll detsamma. Putsa till exempel inte över eller måla ett fogat murverk oavsett om det är från 1800-talet eller 1970-talet.
- Fönster – ändra inte på ursprungliga fönsterindelningar och spröjsningar, oavsett ålder, när fönstren behöver renoveras eller bytas.
- Dörrar – bevara ursprungliga dörrar så långt som möjligt. Komplettera gärna med inre dörrar om de äldre är dåliga ur energisynpunkt eller av annan anledning.
- Detaljer och ytor – klä inte in ursprungligen murade eller träfodrade delar med plåt eller annat material.
- Takkupor och takfönster – i takfallet mot det allmänna gaturummet är det viktigt att tilläggen underordnar sig takets storlek så att de inte blir dominanta och iögonfallande.
- Tillbyggnader – huvudregeln är att bygga till bakåt, alltså inte mot det allmänna gaturummet. Låt tillbyggnaden anpassa sig efter befintliga byggnader i material och utförande. Respektera den byggnadsstil som finns.
- Garage – komplettera äldre bostadshus med garagebyggnader anpassade i material och storlek och låt dem inte bli dominerande.
- Carports – underordna dessa i höjd och tak så de inte blir det dominerande inslaget i gaturummet eller på tomten.
- Nybyggnation – planera huset utifrån förutsättningarna på platsen och de omkringliggande husen. Anpassa gestaltning till omgivning.
- I områden av enhetlig karaktär tänk på att tillägg, färgsättning och andra ändringar görs så att de bevarar helhetsintrycket.
- Trädgården – tänk på att det gröna är en viktig del av helhetsmiljön och hårdgör inte stora ytor i onödan. Stora träd och uppvuxen grönska är en kvalité att vårda.

Geografi och historik

Påarp och Välluv är lokaliserade en dryg mil öster om Helsingborgs centrum. Välluvs socken är 13 kvadratkilometer stor och består av högklassig åkermark på moig, lerig morän. Områdets topografi präglas av Helsingborgsryggens västliga kant med lågpunkterna i den västra delen. Landskapet i och runt Påarp och Välluv är småbrutet med spridda lövskogsdungar, trädrader och mangelgravar. Socknen har väster om Långebergaskogen samt väster om Påarp trädbevuxna gränser med ek, ask och andra trädslag.

Kulturlandskap och historik

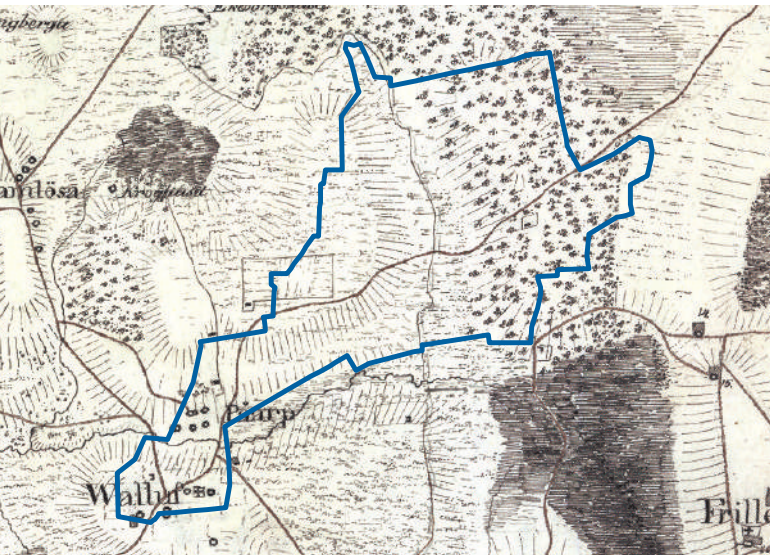
I Riksantikvarieämbetets fornlämningsinventering från 1986 kartlades ett fåtal högar och stenåldersboplatser samt ett flertal lösfynd i socknen. Dessa fynd tyder på att bygden varit bebodd sedan förhistorisk tid. I senare tid har byarna Långeberga, Östra Ramlösa, Påarp och Välluvs kyrkby legat på rad från norr till söder och med ett antal ensamgårdar som Ljusekulla och Krokstorp med flera däremellan. Under 1600-talets slut lämnades stora delar av bygden och socknen öde och övergiven på grund av svensk-danska krig, men återhämtade sig snart efter krigsslutet 1679.

Västra delarna av socknen var länge obebyggd och bestod av betesmark i Välluvs sockens fälad. Där fanns en mindre våtmark som kallades Refs måse och såväl byarna som ensamgårdarna hade del i denna. Socknar och byar samarbetade för att rationellt kunna använda den mark som fanns till förfogande. På 1700-talskartor nämns detta samarbete och några av byarna som delade på den södra samfälliga fäladen (betesmarken) var Välluv, Påarp, Raus, Köpinge och Görarp. I Gillbergs uppteckning från 1765 står det att åkern var liten men bördig och att ången endast gav liten höbärgning, men var bevuxen med "vacker surskog".

Det historiska vägnätet har haft en lokal karaktär och

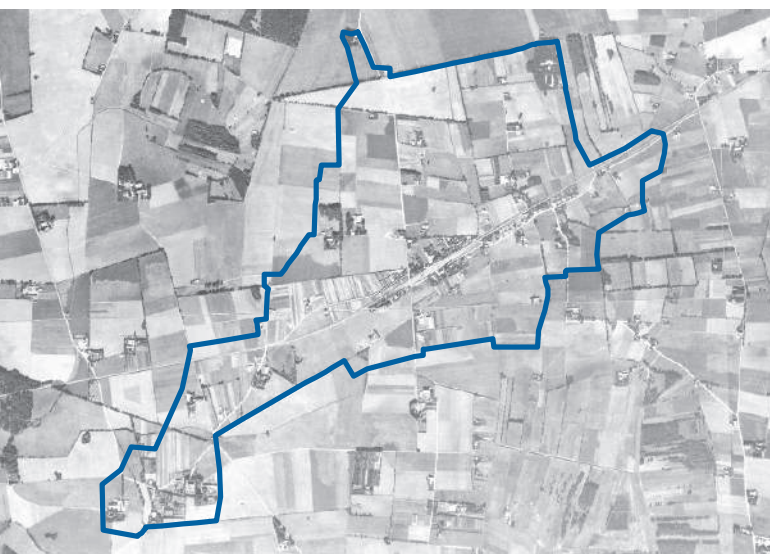
dragits mellan samfälligheter och mötesplatser som kyrkor eller möllor. Välluvs kyrkby var en sådan mindre vägknut, där vägen mellan Råå och Mörap mötte en södergående väg från Vasatorp och Kropp som fortsatte mot Bårslöv. Idag finns fragment av det historiska vägnätet bevarat, specifikt det mellan Bårslöv och Välluv i södra delen av socknen. Inne i kyrkbyn finns också den gamla vägen kvar och även gatusträckningen längs järnvägsspåren i centrala Påarp överensstämmer i stort sett med äldre tiders dragning. Även sockengränser finns kvar i landskapet, som trädrader, stenmurar och andra hägnader. I Bårslövs norra kvarter finns den gamla sockengränsen mellan Bårslövs och Välluvs socknar kvar i form av en igenvuxen stenmur. I norra Påarp finns en annan tydlig gräns mot den så kallade "ekebergamarken" som finns utmärkt på karta från 1800-talet.

Landskapet kring Välluv och Påarp har präglats av närheten till Helsingborg och dess utveckling. De närliggande byarna svarade för stadens livsmedelsförsörjning. Grönsaksodling satte stort avtryck in på 1900-talet. Flera växthus anlades och grönsaksodlingarna rationaliserades. När järnvägen drogs fram i slutet av 1800-talet fanns goda förutsättningar för grönsaksodling. Helsingborg-Hässleholmsbanan öppnades för trafik 1875 och i samband med detta kan en ytterligare tillökning i trädgårdsnäringen ses. Bland annat har det gått dagliga avgångar från Påarp

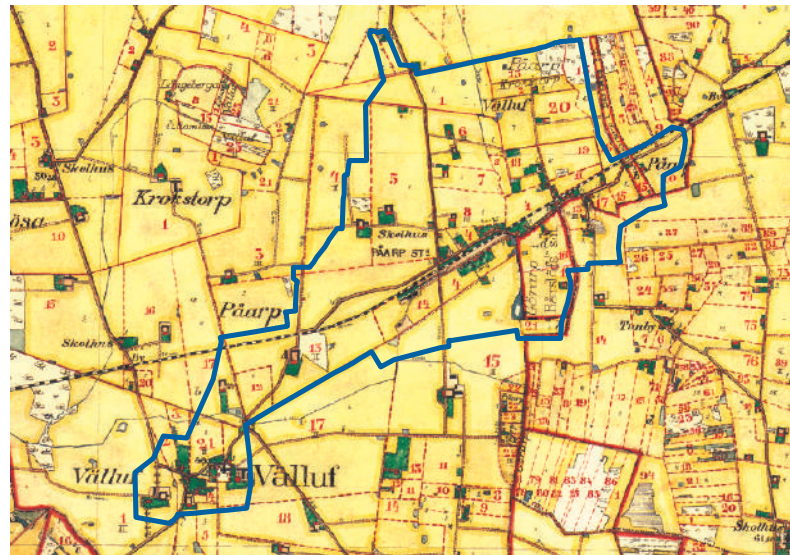

Skånska rekognosceringskartan från 1815 visar tydligt det historiska vägnätet och storleken på Välluvs respektive Påarps utbredning. Blå linje markerar tätorternas utbredning idag. Källa: Helsingborgs stad

med 12–15 000 liter jordgubbar till Stockholm under 1930-talet. Inspiration till detta hämtades från Holland och England, och bland annat uppfördes de första växthusen i Sverige för odling av tomater och gurka i Påarp och Välluvsområdet. Området blev känt för de många växthusen och den intensiva grönsaksodlingen. Välluvs socken sägs ha varit landets mest glastäckta distrikt. Således följer Välluv och Påarp den generella och strukturella omvandling som sker i Sverige under slutet

Flygfoto från 1939 visar hur landskapet mellan byarna i mångt och mycket präglas av växthusens utbredning. Blå linje markerar tätorternas utbredning idag. Källa: Stadsbyggnadsförvaltningen

Häradsekonomska kartan från 1910–15 visar skiftenas påverkan på landskapet med utskiftade gårdar och nya raka vägar. Järnvägen har gjort sitt intåg och en begynnande utveckling syns vid Påarps station. Blå linje markerar tätorternas utbredning idag. Källa: Lantmäteriet

av 1800-talet där städerna, i detta fall Helsingborg, står med en ökande befolkning och livsmedel blev tvunget att fraktas in från kringliggande odlingslandskap och byar.

Det karaktäristiska landskapet, fyllt med växthus, är fortfarande påtagligt även om många är borta eller har förfallit. Trädgårdsmästerier och växthus finns vid alla infartsvägar till Påarp, men även vid Ljusekulla och i Östra Ramlösa by. Söder om Påarp, mot gränsen till Bårslövs socken, finns ett område där växthusen står ovanligt tätt. Att fastighetsbildningarna är små, kan både ses som en orsak till och ett resultat av grönsaksodlingen.

Kuriosa:

En av socknens invånare, Gustav Svensson i Östra Ramlösa, började odla jordgubbar i slutet av 1890-talet. Odlingen ökade så mycket att han kunde utvidga försäljningen till Stockholm. Gustav köpte mer mark och började samarbeta med två odlare från Påarp, bröderna Alfred och Gustav Nilsson. Tågen med jordgubbar avgick dagligen från Påarp. Det fanns många faktorer som förklarar varför jordgubbsodlingarna i området nådde sådana framgångar, bra klimat och jordmån, god tillgång på gödsel från närliggande lantbruk, lätt att få arbetskraft och goda transportmöjligheter.

Välluvs kyrka

Välluvs kyrkby

Välluv stavades som Vætlöf 1390 och första stavningen tros vara en förkortning av det hedniska mansnamnet Væter. Ändelsen -luv tros kunna syfta till verbet lämna från engelskans "leave". Är det så skulle betydelsen i grova drag syfta till att det rör sig om arvegods och ha sitt ursprung i förhistorisk tid. Kyrkan byggs på 1100-talet i romansk stil.

Välluv kyrkby bestod enligt Skånska rekognosceringskartan under tidigt 1800-tal av sex gårdar varav en dubbelgård. En av gårdarna, Välluv nr 1, var mellan 1706 och 1860 häradshövdingeboställe åt häradshövdingen i Luggude Härad. Häradshövdingen ansvarade för tinget i Mörrarp. På vardera sida om kyrkan finns Prästgården och Klockaregården. Prästgårdens bostadslänga är från 1820

och används idag som församlingsgård. Gårdens övriga byggnader inrymmer Wällufbygdens Hembygdsförening som har ett lokalhistoriskt museum med föremål från lantbruk, trädgårdsnäring, hantverk med mera.

Klockaregården norr om kyrkan var ursprungligen en kringbyggd gård men har idag tre längor. Den renoverades år 1933.

På Välluv 3:57, ungefär där den gamla dubbelgården tidigare låg, finns äldre bebyggelse. Även Välluv 1:1 är en stor gård som ligger kvar i ett oskiftat läge med väl sammanhållen bebyggelse från tidigt 1900-tal. Dessutom finns det ett antal enbostadshus som visar byns småskaliga utveckling under 1900-talet.

Välluv som helhet är en välbevarad miljö, som visar ett småskaligt och gammaldags landsbygdssamhälle där kyrkan står i centrum. Ny bebyggelse tillkom i norr under 1950–60-talen och i nutid, såväl enbostadshus som industri och verksamheter.

Gamla klockargården

Före detta prästbostället

Gatuvy. Fotografiet är taget nära dagens korsning Helsingborgsvägen/Bäckängen. Foto: Privat ägo.

Påarp, bondby och stationssamhälle

Bondbyn kallades för Poe-rup år 1524 och låg 400 meter nordost om Välluvs kyrkby. Byn bestod av fyra kringbyggda gårdar och ett torp. Bondbyn brann 1815 och blev enskiftad strax därpå. Istället för att bygga upp byn

på samma plats lade man ut gårdarna på de nya, skiftade ägorna. Namnet Påarp förekommer på flera platser i Skåne. Ändelsen -arp kommer av ordet torp, som syftar på "ny-bygge" eller "utflyttargård". Man tror att ordet På- kommer från mansnamnet Pa(i).

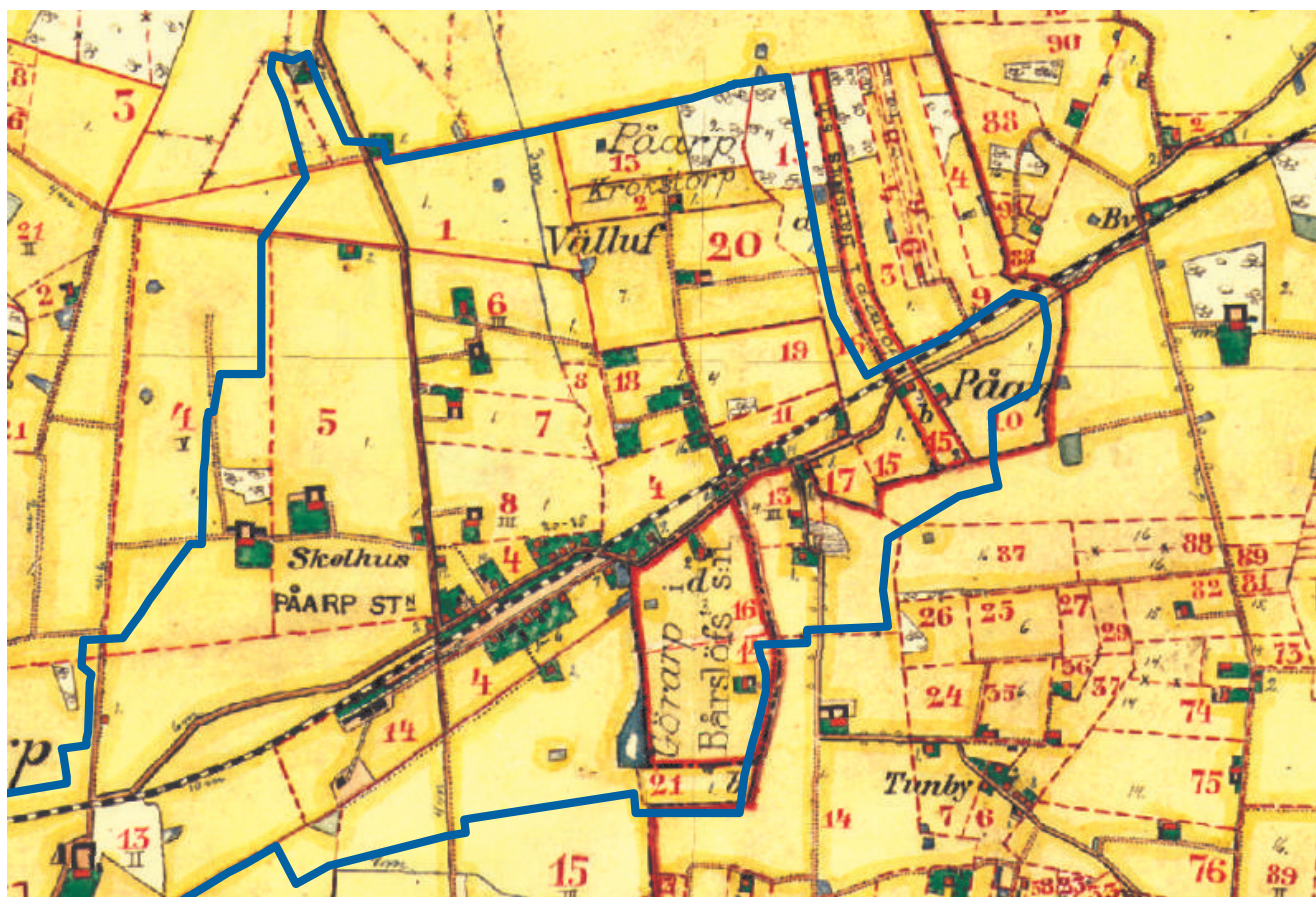
Det första stationshuset från 1875. Foto: Helsingborgs museer samlingar

Foto från 1907. Arbetare framför det nya stationshuset.
Foto: Helsingborgs museers samlingar

Pudretfabriken under 1920-talet. Idag rivet. Foto: Helsingborgs museers samlingar

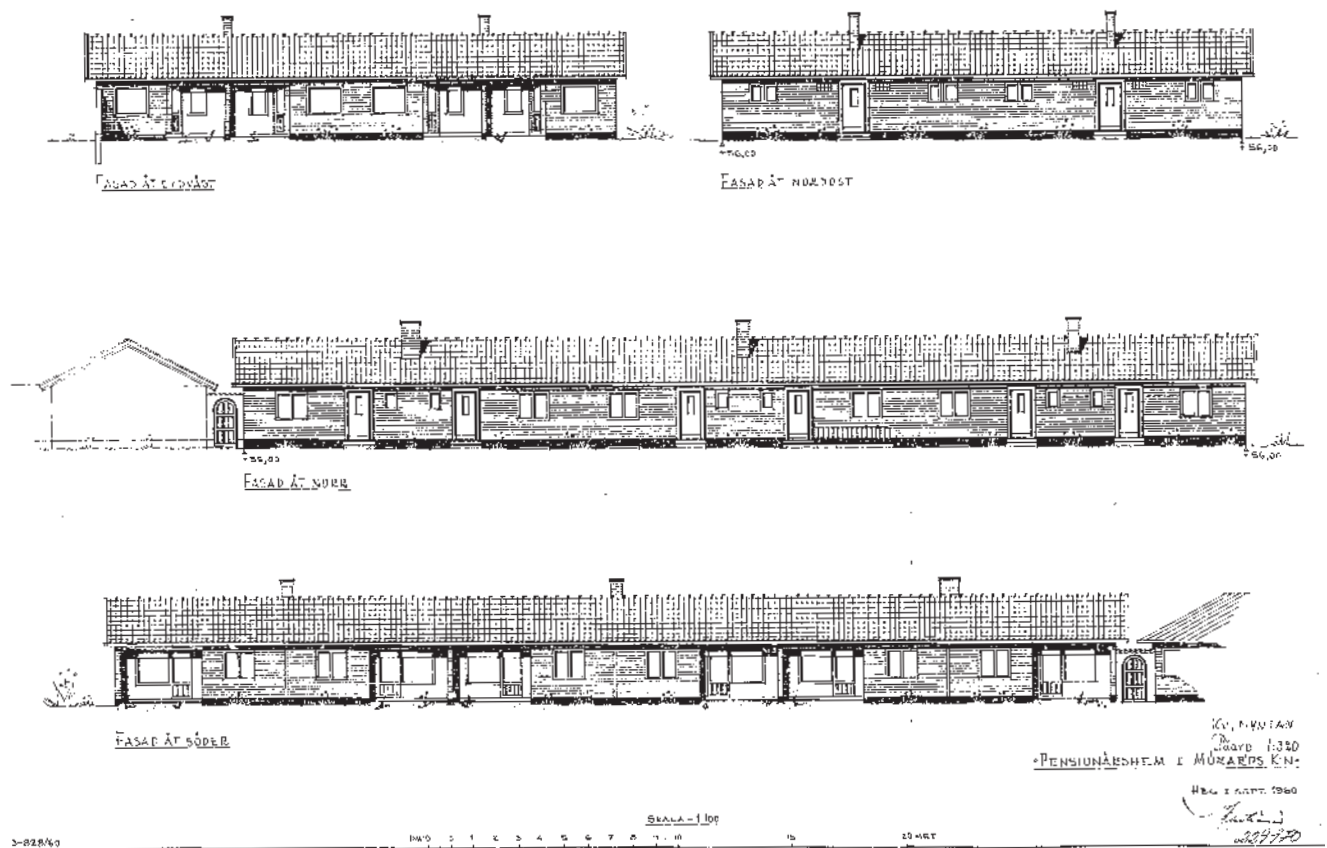
Häradsekonomska kartan visar tydligt på Pårarps utseende efter branden och järnvägens ankomst samt etablerandet av flertalet industrier typiska för landsbygden och stationssamhället. Källa Lantmäteriet

Påarp knöts till järnvägen år 1875, och tågen gick mellan Helsingborg-Hässleholm. Stationshuset placerades öster om bondbyn, troligtvis på grund av de starka markägarnas agerande. Det första stationshuset ersattes redan efter 40 år. Det nya stod färdigt 1904 och låg norr om spåren istället för söder om.

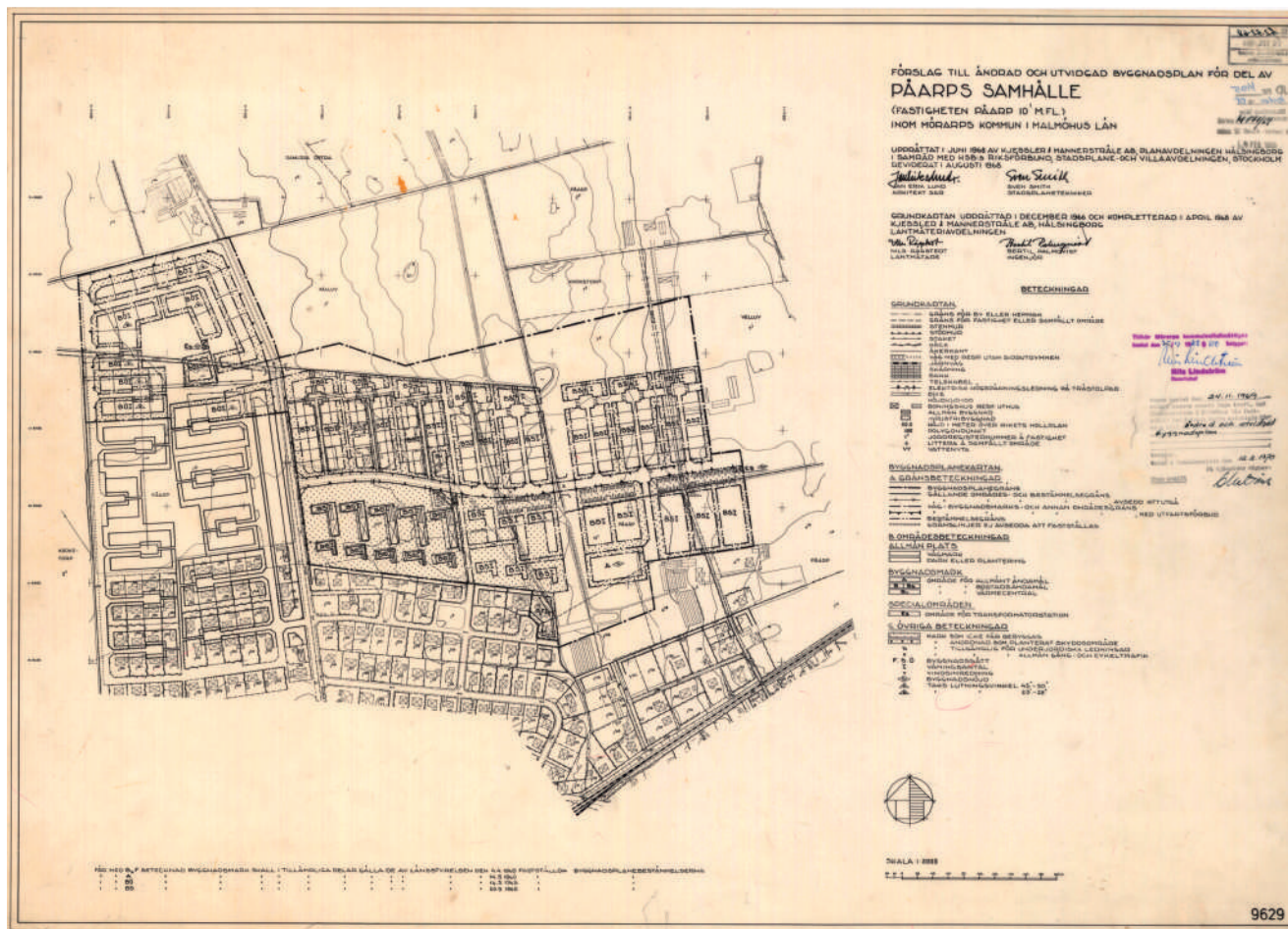
Expansionen fortsatte längs med spåren och vägen mellan Helsingborg och Mörarp. Det innebar service och verksamheter som tidigare inte funnits i byn. Vid decennierna kring sekelskiftet 1900 fanns i Påarp ett tegelbruk, mejeri, smedja, bageri och två bryggerier samt ett antal industrier, bland annat Seemans stolfabrik och mattfabriken Canos. 1897 byggdes ett Folkets hus och nordväst om stationen fanns småskolan, fattighuset och ett epidemisjukhus som senare omvandlades till ålderdomshem. Efter sekelskiftet

anlade Helsingborgs renhållningsverk Pudrettfabriken på Maskinistgatan, hit transporterades dagligen stadens latrin- och hushållsavfall. Latrinavfallet blandades med torv för att producera gödsel åt jordbrukare och trädgårds-mästerier, och hushållsavfallet gödde anläggningens cirka hundra grisar. Fabriken togs ur bruk 1967.

Påarp följer generella och strukturella förändringar för stationssamhällen och byggs ut under alla decennier från sekelskiftet fram till 1970-talet. Mot slutet av 1950-talet sker den första stora enfamiljshusförtätningen längs Glebers väg som sedan fortsatte att expandera fram på 1960-talet med seriebyggda enfamiljshus. De norra delarna av Påarp, som länge bestod av små jordbruksenheter, omvandlades därmed till modern villabebyggelse.

Fasadritning av det tidigare pensionärshemmet i Påarp och kvarteret Myntan med tidstypiska detaljer som markerad dörröppning och indragna uteplatser. Källa: Stadsbyggnadsförvaltningen

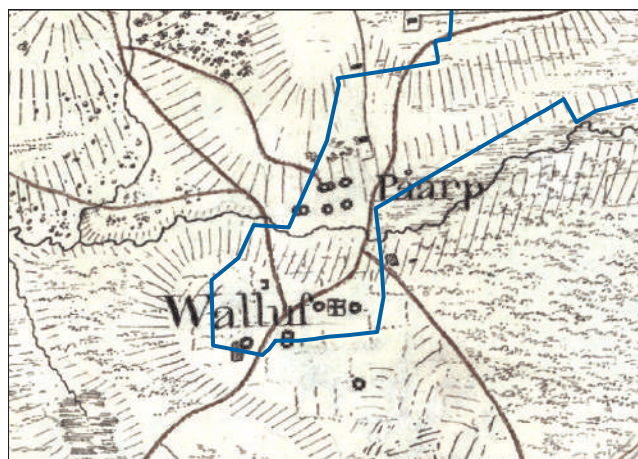
Tidstypisk plan över kvarteren Misteln, Lindblomman med flera där trafiksepareringen och gemensamma grönytor planeras in i bebyggelsen. Källa: Stadsbyggnadsförvaltningen

Bebyggelseutveckling Välluv

Välluv kyrkby har i princip inte förändrats sedan början på 1800-talet. Den har fortfarande en dominerande karaktär av kyrkby med kyrka, prästbostad, klockarboställe och ett antal kringliggande bevarade gårdar. Strukturen och tillika gatunätet har även det förblivit relativt oförändrat sedan 1800-talet. I modern tid har ett fåtal tillägg gjorts med enfamiljshus från 1960-talet och framåt till de senaste tillskotten under 2010-talet.

Bebyggelseutveckling Påarp

Före branden 1815 var Påarp tätt sammankopplat med kringliggande byar och själva byn bestod av en handfull gårdar och torp. Efter branden och enskiftet spreds byn ut och präglade landskapet på ett nytt sätt. Detta

Välluvs kyrkby är förhållandevis oförändrad sedan 1815 och Skånska rekognosceringskartan. Enbart ett fåtal hus har tillkommit efter sekelskiftet 1900. Källa: Lantmäteriet

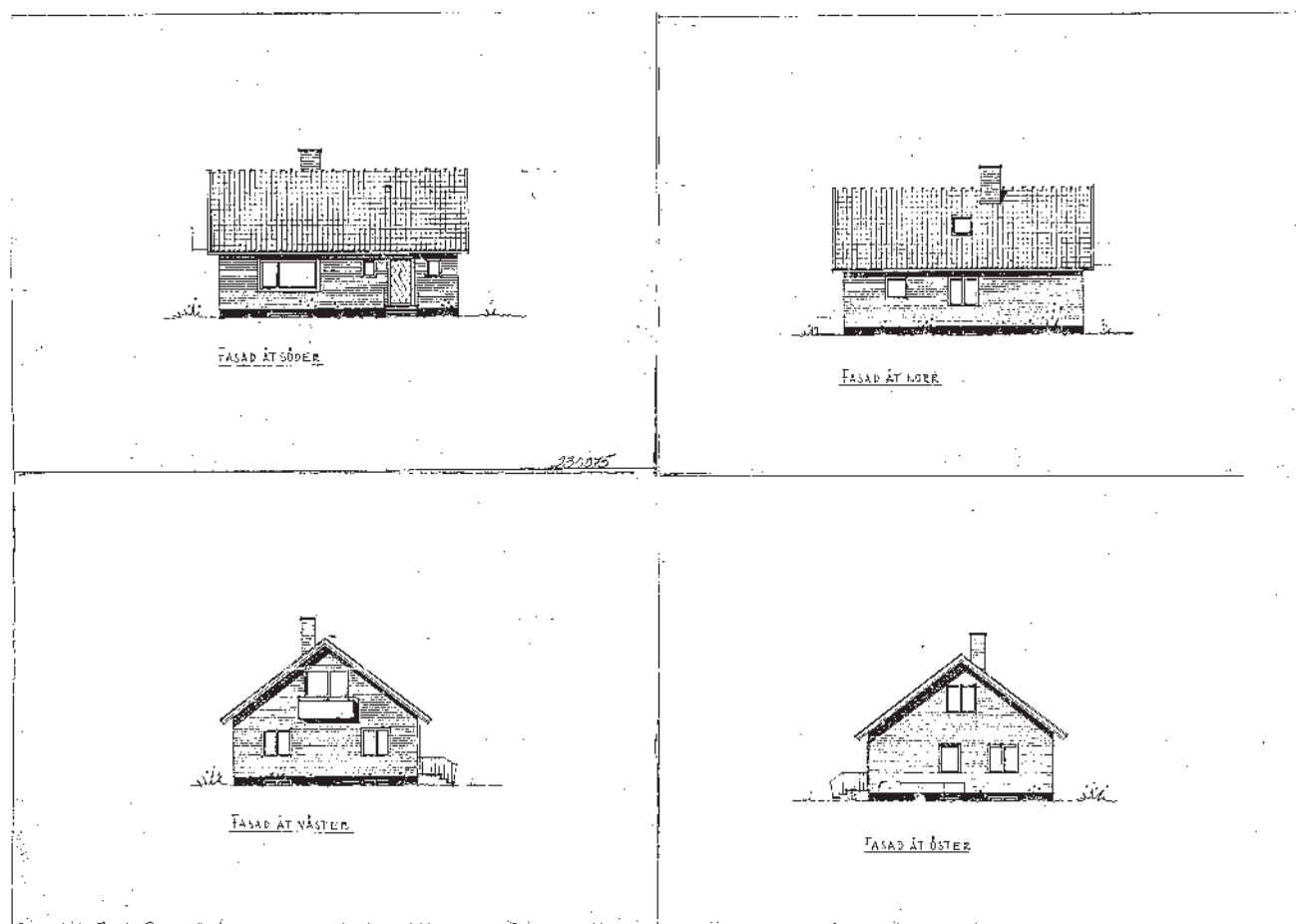
Flygfoto söderifrån över Pårarp från 1958 innan den stora expansionen. Det gamla stationshuset står ännu kvar norr om järnvägen. Foto: Helsingborgs museers samlingar

Flygfoto över Pårarp från 1962 taget från öster. Villakvarteren har börjat breda ut sig i väster. Foto: Helsingborgs museers samlingar

landskap bestod fram till och med järnvägens ankomst 1875, då verksamheter av olika slag växte fram, och med nya arbetstillfällen ökade inflyttningen kraftigt. Tegelbruk, möbeltillverkare, bryggerier och senare också reningsverk tillsammans med annan service, och inte minst trädgårdsmästerierna dominerade tillsammans med enfamiljshus norr om spåren. Så har även utvecklingen

fortsatt till stor del. Industrin har placerats utefter spåren i byns södra delar och byn har successivt vuxit norröver till det samhälle som är där idag, dominerat av enfamiljshus. Varje utbyggnadsepok har sina tydliga markörer i form av gatunät och byggnadstyper, från stationssamhället kring sekelskiftet till den rationellt planerade 1950-, 1960- och 1970-talsbebyggelsen.

Tidstypisk 1960-tals egna hemsvilla i tegel i kvarteret Månviolen. Detaljer som entrépartiet med guten trappa, smitt räcke och profilerad dörrömfattning är typiskt för epoken. Källa: Stadsbyggnadsförvaltningen

Kulturhistoriskt klassificerad bebyggelse i Påarp

KVARTERET BERGLILJAN

Kvarteret Bergliljan består av en ensam fastighet. Äldre kartmaterial visar att fastigheten var bebyggd redan på 1910-talet, men bostadshuset som står där idag har tillkommit betydligt senare. Fastigheten angränsar till trädgårdsindustrin i söder och har en uppvuxen anlagd trädgård med träd, buskar och rabatter.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Bergliljan 1, Eldaregatan 6

Byggår: 1950-tal

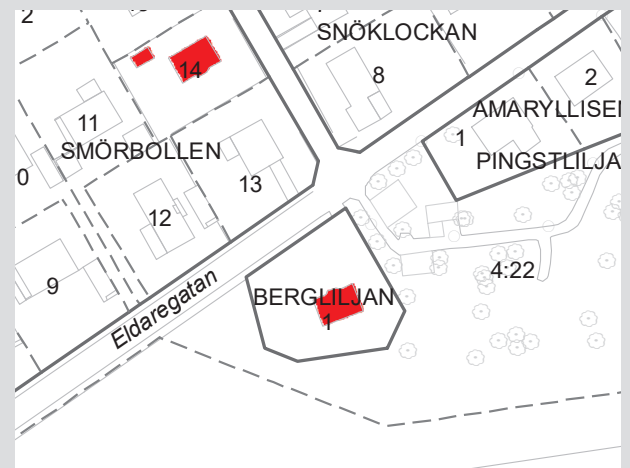
Arkitekt: –

Byggmästare: –

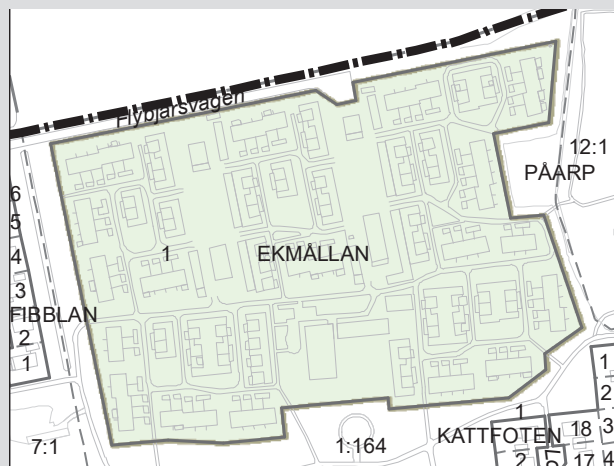
Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden är i ett plan med källare. Sockeln är gråmålad och fasaderna är klädda med vitmålad locklistpanel med blåmålade hörnbräder och fönsteromfattningar. I norr finns ett burspråk som går ner till mark. Taket är valmat och klätt med svart bandplåt och har en murad skorsten motnock. En källartrappa finns i västra delen och entrén är placerad i södra fasaden. Fönstren är i trä, vitmålade med två lufter.

Kulturhistorisk värdering: Karaktäristisk trävilla med drag av funkis med intakt volym och takform. Flera originaldetaljer är bevarade, så som fönster, panel, burspråk och dörr. Den har ett arkitektoniskt- och byggnadshistoriskt värde som en av flera liknande villor i Påarp som är uppförda vid samma tid efter samma typritning. Den är en del av den första stora förtätningen av byn och har således också ett lokalhistoriskt värde.

Bergliljan 1, Eldaregatan 6

Ekmållan 1, Flybjärsvägen 122-402

Ekmållan 1, Flybjärsvägen 122-402

KVARTERET EKMÅLLAN

Område av enhetlig karaktär

Ekmållan 1, Flybjärsvägen 122-402

Byggår: 1978

Arkitekt: HSB:s riksförbund villavdelningen

Byggmästare: –

Byggherre: HSB Nordvästra Skåne Brf

Beskrivning och historik: Kvarteret, som utgör en och samma fastighet, innehåller uteslutande radhusbebyggelse och är planlagt och uppfört under 1970-talets sista år. Centralt finns två matargator som leder in till kvarterets parkeringsytor och garagelängor. Byggnaderna är placerade i vinkel mot varandra och skapar mindre gröna ytor mellan sig. Två typer av bostadshus förekommer. Den ena typen är radhus i ett och ett halvt plan med källare och fasader klädda i gult maskinslaget tegel, under 45 graders vinklat sadeltak täckt med betongpannor. Den andra typen är i ett plan med sargtak, även de med gult fasadtegel. Varje bostad har en inhägnad förträdgård med förråd och uteplats. Kvarteret har även en gemensamhetsbyggnad centralt placerad med förskola och panncentral. Dessa är uppförda med gult maskinslaget tegel i fasaderna. Kvarteret har flera små grönytor insprängda mellan husen samt mer anlagda park- och lekplatsytor. Terrängen är något sluttande åt väster.

Kulturhistorisk värdering: Området präglas starkt av tidens stadsplanideal med enhetlig arkitektur, trafikseparering och gott om grönytor vilket gör området kulturhistoriskt intressant. Hustypen i ett och ett halvt plan karaktäriseras av de branta taken klädda med mörka betongpannor, fasaderna i gult tegel, panelklätt och brunmålat gavelröste, samt enhetligt utförda takkupor. Hos enplanshusen är framför allt det gula teglet och de mörkt färgade sargtaken karaktäristiska. De låga uthusen intill lägenheterna är alla enhetligt utformade, klädda i ljusmålad, stående lockpanel.

FASTIGHETSBETECKNING FRILLESTAD

Utmed den gamla landsvägen mot Frillestad, idag Frillestadsvägen, låg tidigare gårdarna nr 13 och 14 fritt i landskapet men med närhet till stationssamhället. Området behölls relativt oförändrat fram till 1960-talet då lucktomter bebyggdes och grönområden med trädgångar anlades. Idag är området till stor del bebyggt med kvarteren Tjärblomstret, Vitklövern, Harklövern och Skogsklövern.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Frillestad 4:12, Frillestadsvägen 4

Byggår: Egnahemshus 1926, verkstadsbyggnad 1944

Arkitekt: -

Byggmästare: -

Byggherre: -

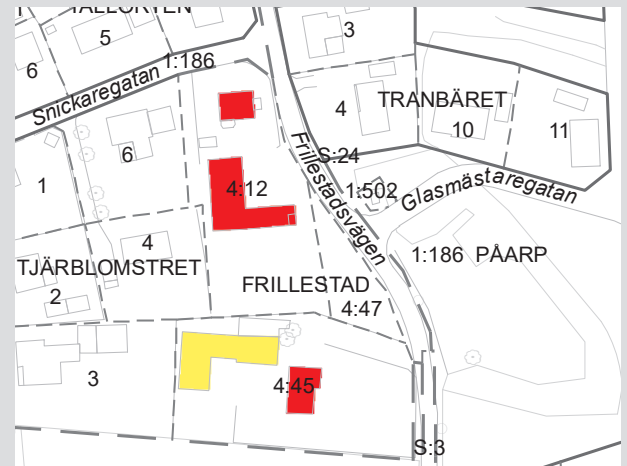
Beskrivning och historik: Frillestad 4:12 består av två byggnader, ett bostadshus och en större verkstadsbyggnad.

Villan från 1926 är byggd i ett och ett halvt plan och har ockrafärgade fasader. Mot söder finns ett burspråk med balkong ovanpå, på östra gaveln finns en farstu. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel och har en murad skorsten inock. Mot norr finns en större kupa som är täckt med vitmålad plåt. I bottenvåningen är fönstren ursprungliga och har två eller tre lugter med fasta spröjsar. Bågarna är vita och karmar och poster gröna. Fönstren i gavarna följer samma färgsättning. Enlufsfönstren på andra våningen är sentida.

Verkstadsbyggnaden är uppförd 1944 i två plan samt källare. Sockeln är grå och slätputsad medan fasaderna i tegel är slammade. Sadeltaket är täckt med tvåkupiga lertegelpannor och mot nock finns en högrest murad skorsten. Träfönstren är brunmålade och i två eller tre lugter. Entrén har ett skärmtak, gjuten betongtrappa och en svartmålad pardörr. I norr finns en lastbrygga med omålad träpanel i fasaderna och sadeltak klätt med korrugerad plåt.

Kulturhistorisk värdering: Bortsett från vissa mindre förändringar har bostadshuset bevarat sin tidstypiska karaktär. Fasad- och takmaterial, volymer och detaljer så som skorsten och originalfönster är viktiga uttryck för karaktären.

Verkstadsbyggnaden är en av få äldre utpräglade verksamhetsbyggnader i området och den berättar om den rika förekomsten av mindre näringsverksamheter som tidigare präglade Påarp. Volymer, fasad- och takmaterial, skorsten och fönstersättning är värdefulla karaktärsdrag.

Frillestad 4:12, Frillestadsvägen 4

Frillestad 4:12, Frillestadsvägen 4

Frillestad 4:45, Frillestadsvägen 6

Frillestad 4:45, Frillestadsvägen 6

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Frillestad 4:45, Frillestadsvägen 6

Byggår: Sekelskiftet 1900 (uppskattning)

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Mangårdsbyggnaden är i ett och ett halvt plan i L-form och uppvisar en rik tegelarkitektur. Den står på en sockel av tuktad natursten. Fasaderna är i rött tegel lagt i kryssförband medan fönsteromfattningar, lister och hörnkedjor är i gult tegel. Sadeltaget är täckt med fasettformade eternitskivor lagt i diagonaltäckning och har två höga, skorstenar med dekorativa inslag i murningen. I östra takfallet finns en mindre, sekundär kupa klädd med svartmålad plåt. Fönstren är av korsposttyp. Ut mot vägen är bottenvåningens fönster mittpostfönster i två lugter där glasrutan delas in av en bred horisontal spröjs för att eftersträva korspostfönstrets utseende. Samtliga fönster är grönmålade. Entrén, en ursprunglig spegelpardörr, är grönmålad. I södra gavelröset finns en balkong med smäckt smidesräcke.

I vinkel mot mangårdsbyggnaden finns en äldre ekonomibyggnad som kompletterats med en ny tillbyggnad mot öster. Den äldre byggnaden står på en murad sockel i natursten. Fasaden är modern och påbyggd med puts samt svartmålade utanpåliggande bräder som delar in väggen i fack för att efterlikna utseendet hos en korsvirkesstomme. Taket är liksom mangårdsbyggnaden klätt med fasettformade eternitskivor lagda i diagonaltäckning. Fönstren är nya och av mittposttyp. Den nya, tillbyggda delen är uppförd i liknande stil som den äldre delen.

Kulturhistorisk värdering: Mangårdsbyggnaden är välbevarad och uppvisar genom sin omsorgsfulla gestaltning i tegel ett arkitektoniskt värde. Ursprungliga detaljer så som fönster, dörrar, skorstenar och takmaterial är alla viktiga för byggnadens karaktär.

Den äldre delen av ekonomilängan har ett kompletterande värde då den trots sentida förändringar berättar om gårdens ursprungliga form. Genom den långsmala byggnadskroppen och vinkeln på taket kan byggnaden fortfarande förstås som äldre.

KVARTERET LUKTVIOLEN

Kvarteret Luktviolen består av arkitektoniskt blandad villabebyggelse på mark som enligt Häredekonomiska kartan från 1910-1915 härrör från gårdarna 4, 18 och 19. Enligt flygfoto från 1965 fanns det då sex fastigheter i kvarteret. Förtätning på kvarvarande tomter tillkom under Påarps mest expansiva period, 1970-talet. Gemensamt för kvarteret Luktviolen är att det idag består av fristående villabebyggelse i som mest ett och ett halvt plan. Inom kvarteret finns en gård, nr 18 (Luktviolen 11), kvar på sin ursprungliga plats. Den har tidigare fungerat som handelsträdgård med jordgubbsodling. Gården ter sig aningen främmande gentemot omkringliggande hus, dels genom sitt utseende, dels genom sitt fria läge i förhållande till gatan. Grönytor består av fastigheternas trädgårdar samt en obebyggd tomt.

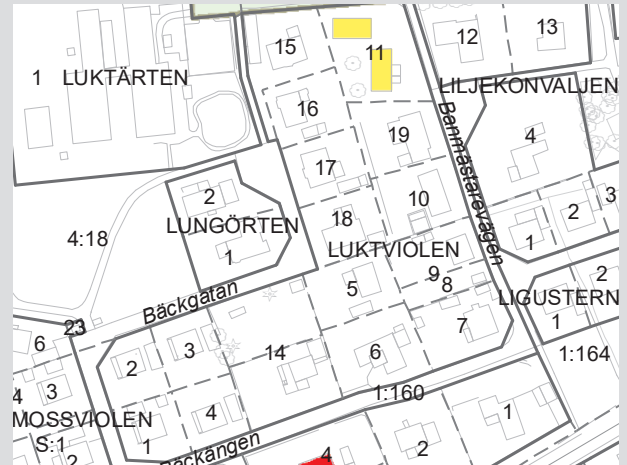
Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Luktviolen 11, Banmästarevägen 11

Byggår: 1889
Arkitekt: –
Byggmästare: –
Byggherre: –

Beskrivning och historik: Den tidigare gården på fastigheten är i ett och ett halvt plan med källare och med veranda. I båda takfallen reser sig varsin frontespis varav den östra leder till en balkong ovanpå verandan. Byggnaden står på en putsad låg sockel med fasader klädda i ljusgrå locklistpanel med vita foder- och hörnbräder. Sadeltaget är täckt med svart shingel och motnock finns en murad skorsten i rött tegel. Verandan har vitmålad locklistpanel. Fönster och dörrar är sekundära. I verandan sitter äldre träfönster. I vinkel mot huvudbyggnaden finns ett uthus. Under 1900-talet bedrevs det handelsträdgård på gården.

Kulturhistorisk värdering: Tidigare gård som nu är en del av villaområdet. Viss del av äldre gårdsstruktur finns bevarad med de två byggnaderna placerade i vinkel mot varandra. Byggnadernas volymer och skorstenar är karaktärsdrag som gör att de går att avläsa som äldre. Tillsammans bidrar byggnaderna till förståelsen av det agrara Påarp.

Luktviolen 11, Banmästarevägen 11

Luktviolen 11, Banmästarevägen 11

Lupinen 4, Bäckängen 14

KVARTERET LUPINEN

Kvarteret Lupinen är byggt och planlagt utefter järnvägens sträckning åt öster, på norra sidan av spåret. Det ligger på mark från gård nr 4 enligt Häradsökonomiska kartan från 1910–1915, och är bebyggt från slutet av 1940-talet till tidigt 1960-tal. Kvarteret består av sex fastigheter varav en är obebyggd. Karaktären är villabebyggelse i ett eller ett och ett halvt plan. Fasadmaterialet är rött tegel under sadeltak i olika vinklar. Byggnaderna ligger fritt placerade på tomten och de har alla stora anlagda trädgårdar.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Lupinen 4, Bäckängen 14

Byggår: 1957

Arkitekt: Johnny Ekström

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden på Lupinen 4 är i ett och ett halvt plan med källare. Den står på en putsad sockel med fasader i rött tegel lagt i blyttförband. Sadeltaket är täckt med enkupiga lertegelpannor. I norra takfallet finns en stor murad skorsten som smalnar av uppåt. Fönstren är ursprungliga och målade i vitt. Fönstersättningen och fönstertyperna skiljer sig åt mellan rummen. Bland annat är vardagsrumsfönstret större. I gavelspetsen finns ett spetsformigt fönster. Entrépartiet har en gjuten trappa med svartmålade smidda järnräcken och entrén är markerad med omfattning i profiltegel. Dörren är av trä med kvadratmönster, en modell som återfinns på flera hus i Påarp.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarad och tidstypisk villa som visar tidens formrikedom inom arkitekturen. Uttryck för detta är materialvalen, tegelfasaderna med murförband och dekorativa omfattningar, det spetsiga fönstret i gavelröset samt den karaktäristiska skorstenen. Originaldetaljer så som fönster och dörrar är värdefulla. Byggnaden har ett stort arkitektoniskt värde.

KVARTERET MYNTAN

Kvarteret Myntan är planlagt och bebyggt under 1950- och 1960-talen på mark från gård nr 8 enligt Häradsekonomska kartan från 1910–1915. Kvarteret består dels av en friliggande 1950-talsvilla, dels av två enplansradhus. Karaktäristiskt för bebyggelsen i kvarteret är att den har gemensamma drag i utformning och materialval, så som tegel och träpanel. Byggnaderna är placerade utmed södra delen av Glebers väg och angränsas i norr av en gemensam grönyta och park som delas med kringliggande kvarter.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Myntan 2, Glebers väg 11 A-H

Byggår: 1960

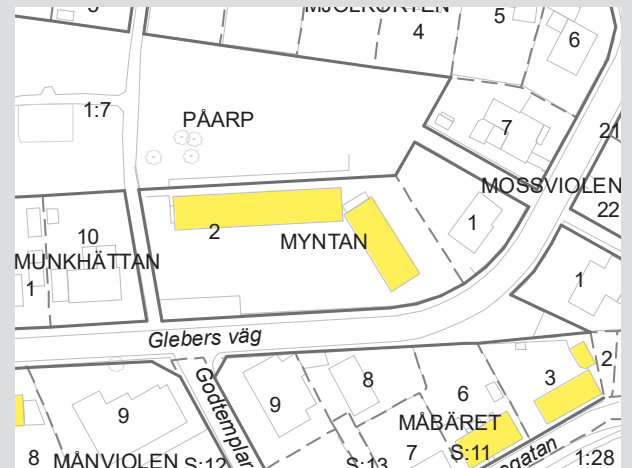
Arkitekt: Johnny Ekström Arkitektkontor

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Myntan 2 består av två nästintill identiska byggnader placerade i vinkel. Deras ursprungliga funktion var som pensionärshem. De är i ett plan med källarvåning. Fasaderna är klädda med gult tegel lagt i löpförband med utkragade dörrömfattningar. Åt gårdssidan har varje lägenhet en indragen uteplats där ytterväggen är klädd med vitmålad fasspontad träpanel. Gavelröstena är klädda med svartmålad locklistpanel. Sadeltaget har en flack vinkel och är täckt med enkupiga lertegelpannor med murade skorstenar motnock i takfallet mot gatan. Entréerna har trappor av granitskivor och brunlaserade trädörrar med mittljus som flankeras av små fönstergluggar av betongglas. De vita träfönstren är ursprungliga och i två lugter, de är mindre mot gatan och större mot gården. Källardörren är vitmålad.

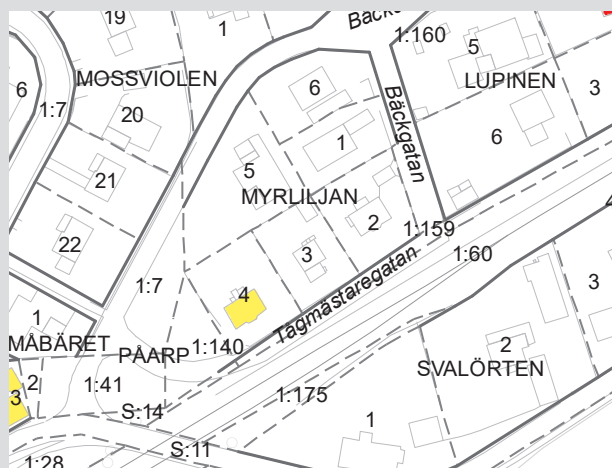
Kultuhistorisk värdering: Mycket välbevarade flerbostadshus, tidigare pensionärshem, från första större förtätningen av byn vilket ger dem ett lokal- och socialhistoriskt värde. De två huskropparna har originalfönster och dörrar bevarade och inga större förändringar har gjorts. Stram 1960-talsarkitektur som bidrar till ett arkitektoniskt såväl som miljöskapande värde utmed Glebers väg. Volym och material är bärande för byggnadens karaktär.

Myntan 2, Glebers väg 11 A-H

Myntan 2, Glebers väg 11 A-H

KVARTERET MYRILJAN

Kvarteret Myrtiljan ligger vid östra överfarten vid järnvägsspåren i centrala Pårp. 1950–1963 byggdes tre fastigheter utmed järnvägsspåret på mark från gård nr 4, resterande byggnader uppförs senare. Bebyggelsen karaktäriseras av friliggande enfamiljshus i ett och ett halvt plan med källare. Grönska finns i fastigheternas anlagda och uppvuxna trädgårdar samt den öppna grönytan väster om kvarteret.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Myrtiljan 4, Tågmästaregatan 1

Byggår: 1950-tal

Arkitekt: -

Byggmästare: -

Byggherre: -

Beskrivning och historik: Byggnaden är i ett och ett halvt plan med källare och står på en gråmålad sockel med källarfönster i trä med två lufter. Fasaderna är klädda i gulmålad locklistpanel, och hörn och foderbräder är målade i vitt. På södra fasaden finns ett burspråk som går ner till mark. Det valmade taket är täckt med fasettformade eternitplattor i diagonaltäckning. I nock finns en plåtklädd skorsten och på det södra takfallet finns en gulmålad kupa. Entrén har en gjuten trappa med svartmålade järnräcken och en brunlaserad trädörr under ett smäckert skärmtak. Fönstren är delvis bytta.

Kulturhistorisk värdering: Karaktäristisk trävilla med drag av funkis med intakt volym och takform. Den har ett arkitektoniskt och byggnads-historiskt värde som en av flera liknande villor i Pårp som är uppförda vid samma tid efter samma typritning. Den är en del av den första stora förtätningen av byn och har således ett lokalhistoriskt värde.

Myrtiljan 4, Tågmästaregatan 1

Myrtiljan 4, Tågmästaregatan 1

KVARTERET MÅBÄRET

Kvarteret Måbäret är ett av de centrala kvarteren i Påarp och ligger utmed Lokföraregatan, Godtemplaregatan och Glebers väg. Det bebyggdes tidigt, redan vid tiden för Häradssekonomiska kartan från 1910–1915 finns fem byggnader i det område som idag utgör kvarteret. Byggnaderna är placerade utmed vägen med liten eller ingen förgårdsmark. Kvarteret fick sin utformning i samband med stationssamhällets framväxt. Gemensamma karaktärsdrag är att bostadshusen är stora, samt deras placering utmed gatan. Stilmässigt är de alla olika. Inom kvarteret finns även f.d. Folkets hus som byggdes kring 1960.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Måbäret 3, Lokföraregatan 4

Byggår: Kring sekelskiftet 1900

Arkitekt: –

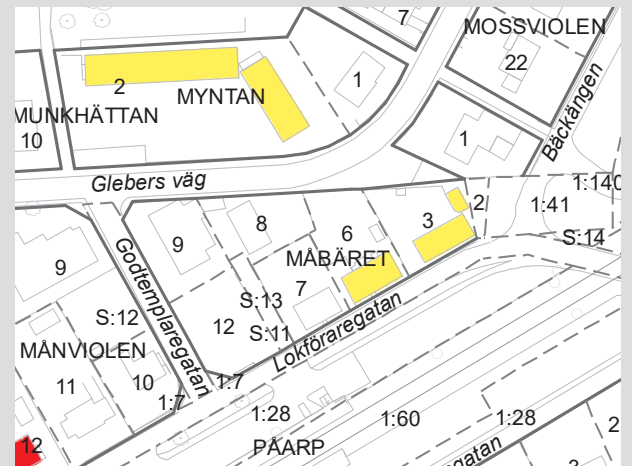
Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Måbäret 3 innefattar två byggnader uppförda i vinkel. Gathuset är i ett plan på putsad sockel och har fasader av liggande brunmålad träpanel med vitmålade fönster- och dörrfoder. Sadeltaket är täckt av fasettformade eternitskivor i diagonaltäckning. Mot gatan finns en mindre plåtklädd takkupa och inock en murad skorsten. Fönstren är vitmålade tvåluftsfönster i trä utan spröjs.

Det andra huset på tomten, ett gårdshus, är i ett plan under sadeltak. Det står på en putsad och gråmålad sockel och har slätputsade och vitmålade fasader. Gavelröstena är klädda med brunmålad locklistpanel. Sadeltaket är täckt med samma taktäckning som gathuset och har en murad skorsten i nock.

Kulturhistorisk värdering: Gathuset är förändrat över tid men bidrar ändå till miljön längs Lokföraregatan med sin volym och placering. Dess låga volymer och branta tak ger en uppfattning om hur miljön kring stationen såg ut i det nyetablerade stationssamhället. Uthuset i vinkel är ett av få äldre bevarade gårdshus kring stationen.

Måbäret 3, Lokföraregatan 4

Måbäret 3, Lokföraregatan 4

Måbäret 6, Lokföraregatan 6

Måbäret 6, Lokföraregatan 6

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Måbäret 6, Lokföraregatan 6

Byggår: Kring sekelskiftet 1900

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden är i ett och ett halvt plan med källare och står på en putsad och gråmålad sockel med källarfönster i samma kulör. Fasaderna är putsade och vitmålade med två blindfönster i västra gaveln. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel och har två sentida takfönster samt en svart, plåtklädd skorsten. Bottenvåningens fönster är sentida. Under takfoten i gatufasaden sitter ett antal små brunmålade fönster och i gavelspetsen finns ett äldre kvadratisk fönster bevarat. Entrén mot gatan har en murad och putsad trappa som leder till en brunmålad parspegeldörr med överljus. På gårdssidan har en sentida farstukvist byggts till. Ursprungligen var fasaderna i mörkt tegel och fönstren var av tvåluftstyp med spröjs.

I huset låg tidigare Sven Perssons livsmedel, den första butiken i Påarp.

Kulturhistorisk värdering: Huset är förändrat över tid men bidrar ändå till miljön längs Lokföraregatan med sin volym och placering. Dess volymer och branta tak ger en uppfattning om hur miljön kring stationen såg ut i det nyetablerade stationssamhället.

KVARTERET MÅNVIOLEN

Kvarteret Månviolen är Påarps mest varierade kvarter bebyggelsemässigt. Inom kvarteret har det funnits bebyggelse sedan stationssamhället etablerades vid sekelskiftet, men denna är idag rivnen. Här finns centrumanläggningen med butik, restaurang samt hårsalong. Här ligger också Påarps största flerbostadshus. Det skiljer sig mot övriga kvarteret som är bebyggt med friliggande villor från 1950-talet och framåt. Någon gemensam karaktär, förutom centrumkaraktären, finns inte. Mindre grönytor finns i villabebyggelsens trädgårdar, men obebyggd mark används till stor del för parkering.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Månviolen 7, Glebers väg 2 C-D samt Lokföraregatan 20 A-E

Byggår: 1984

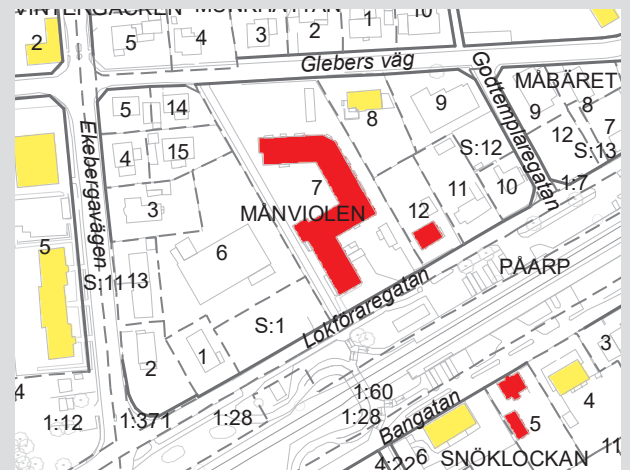
Arkitekt: Bengt Blasberg & Henrik Jais-Nielsen Arkitekter SAR

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden är uppförd i två plan med källare och vind och sluter sig kring en mot väster öppen gårdsplan. Fasaderna är i rött tegel lagt i löpförband med raka valv ovan fönster. Under takfoten löper en profilerad gesims. Fönstren är vita enlufts-fönster i aluminium. Entrédörrarna är i svart aluminium och har stora glaspartier. Sadeltaget och skärmtaken är täckta med enkupiga röda betongpannor. Mot gårdsplanerna finns balkonger som i flera fall glasats in.

Kulturhistorisk värdering: Huset är omsorgsfullt gestaltat med historiserande tegelarkitektur i modern tappning och har därmed ett arkitektoniskt värde. Volym, tegelfasader, tegeltak och gesims är bärande för byggnadens karaktär. Byggnaden, som är välbevarad, är väl anpassad till storlek och placering i byns lilla centrumkärna med stationen mitt emot. Det finns också ett samhällshistoriskt värde i Månviolen 7 då fastigheten utgör ett tidstypiskt exempel på centrumanläggning från 1980-talet, något som påverkat Påarps fortsatta utveckling.

Bårslöv 17:13 (del av), Blodboksvägen 39

Bårslöv 17:13 (del av), Blodboksvägen 39

Bårslöv 17:13 (del av), Blodboksvägen 39

Månviolen 8, Glebers väg 4

Månviolen 12, Lokföraregatan 18

Månviolen 12, Lokföraregatan 18

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Månviolen 8, Glebers väg 4

Byggår: 1962

Arkitekt: Johnny Ekström

Byggmästare: –

Byggherre: Svarvare Helge Persson

Beskrivning och historik: Enplansvilla med källare, byggt 1962 med garage i nedfart. På ena gaveln finns ett garage som tillkommit senare. Villan står på en ljusgrå putsad sockel. Fasaderna är i rött tegel lagt i blixtmunkförband. Sadeltaket är täckt med enkupiga lertegelpannor och i södra takfallet finns en murad skorsten. Fönstren har en luft och är målade i vitt. Entrépartiet är markerat med omfattning i tegel. Ytterdörren är av trä, dekorerad med kvadratmönster och karaktäristisk för flera hus i Påarp. Betongtrappan har ursprungliga vitmålade järnräcken.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypisk tegelvilla med flera originaldetaljer som fönster, dörr, entrétrappa och taktäckning bevarade. Därmed tillskrivs byggnaden ett arkitektoniskt värde. Volym, material, fönstersättning och dörr är viktiga för byggnadens karaktär. Den uppvuxna och anlagda trädgården tillsammans med de låga murarna i Ölandssten bidrar till karaktären.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Månviolen 12, Lokföraregatan 18

Byggår: 1961

Arkitekt: Johnny Ekström

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden är i ett och ett halvt plan med källarvåning. Den står på en gjuten betonggrund med källartrappa i öster och vitmålade enlufts-fönster i trä i band om tre. Fasaderna är i rött tegel lagt i blixtmunkförband med utkragad fönster- och dörrumfattning i söder. I västra gavelröset finns en balkong med svartmålat järnräcke. Sadeltaket är täckt med gröna enkupiga lertegelpannor. Fönstren är delvis bytta men följer ursprungliga färgsättningen och storleken, där original är i två lufter och i trä medan nya är i aluminium och en luft. Två mindre träfönster med blyinfattningar finns kvar vid entrépartiet. Entrén har en brunmålad glasad trädörr med facettmönster samt en klinkerklädd betongtrappa med svartmålade räcken i järn. I nordvästra hörnet av fastigheten finns ett senare byggt garage med fasader i rödmålad liggande träpanel och papp som taktäckning.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypisk tegelvilla med flera originaldetaljer som fönster, dörr och taktäckning bevarade. Därmed tillskrivs byggnaden ett arkitektoniskt värde. Volym och originaldetaljer är viktiga för byggnadens karaktär.

FASTIGHETSBETECKNING PÅARP

*Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§***Påarp 2:7, Välluvsvägen 34**

Byggår: 1852

Arkitekt: –

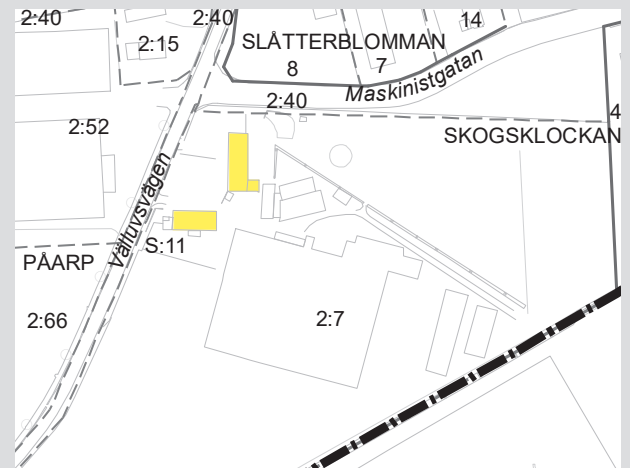
Byggmästare: –

Byggherre: –

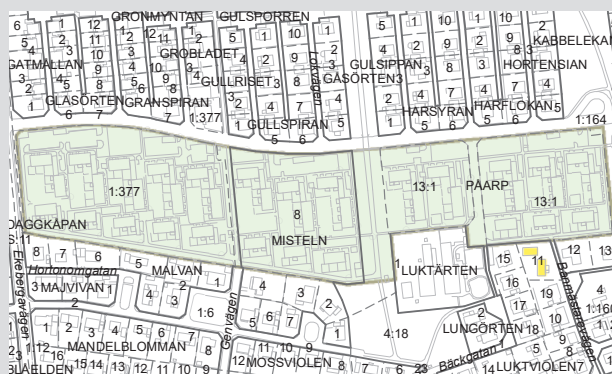
Beskrivning och historik: Gården utgör en av de gamla gårdarna i Välluv och ligger intill vägen som löper mellan Påarp och Välluv. Tidigare bestod gården av en kringbyggd gård men idag återstår endast mangårdsbyggnad från 1852 och en ekonomilänga från 1931 av det ursprungliga byggnadsbeståndet. Mangårdsbyggnaden är uppförd i ett plan med inredd vind och står på en gråputsad sockel med fasader i vit puts. Taket är klätt i tvåkupigt lertegel. Mitt på södra takfallet finns en takkupa och inock en skorsten. Under takfoten löper en gesims i tegel. På västra gaveln finns en moden utbyggnad och på södra långsidan en uteplats under tak. Fönster och dörrar är sekundära.

I vinkel med mangårdsbyggnaden står en ekonomibyggnad murad i mörkrött tegel med välvda fönsteröppningar. Taket är täckt med sinus-korrugerade eternitskivor.

Kulturhistorisk värdering: Gården visar på äldre bostadsförhållanden kopplat till jordbruket, innan Påarp byggdes ut till stationssamhälle och rena bostadslägenheter blev den dominerade bostadsformen. Volymen och gesims i tegel är bärande karaktärsdrag.

Påarp 2:7, Välluvsvägen 34

FASTIGHET PÅARP 13:1, PÅARP 1:377 OCH KVARTER MISTELN

Område av enhetlig karaktär

Pårarp 13:1, Pårarp 1:377, Misteln 8. Lokvägen

Byggår: Pårarp 1:377 1967, Misteln 8 1969, Pårarp 13:1 1969

Arkitekt: HSB:s riksförbund villavdelningen

Byggmästare: –

Byggherre: Stiftelsen Mörarpsbostäder

Beskrivning och historik: Fastigheterna inom området är bebyggda med mycket enhetligt utformade radhus och är planlagda mellan åren 1967 och 1969. Delen i kvarteret Misteln ligger enligt Håradsekonomska kartan från 1910–15 på mark från gård nr 6 och 8. Kvarteret Pårarp 13:1 ligger på mark från gård nr 19. Kvarteret Pårarp 1:377 ligger på mark från gård nr 7 och 8. Kvarteret Linblomma ligger i anslutning till området och utgör också en del av satsningen på radhus, men dessa hus i gult tegel är tillkomna något senare och ingår inte i klassificeringen.

Kvarteren är helt trafikseparerade och har parkeringsytor med garage-längor mot Lokvägen. Inom kvarteren finns öppna gårdar med grönytor och varje bostad har egna förträdgårdar samt trädgårdar med uteplatser. Byggnaderna är i rött tegel med inslag av mörk träpanel i entrépartier och gavelrösten. De är i ett plan med flacka sadeltak. Husen är i stort sett identiska där den enda variationen går att finna i dörrarnas kulörer. Dörrarna är bruna i Misteln 8, blåa i västra delen av Pårarp 13:1 och ljusröd östra delen av Pårarp 13:1. I anslutning till bostadshusen finns enkla hus för förråd och soprum med fasader i träpanel. Inom kvarteren har vissa äldre ägo gränser bevarats, vilka framträder som trädrader.

Kulturhistorisk värdering: Området utgör en enhetlig miljö som präglas av tidens stadsplaneideal med enhetlig arkitektur, trafikseparerade gårdar och gott om grönytor, vilket gör området kulturhistoriskt intressant. Fasader i rött tegel, volymer, takvinkel och takmaterial är gemensamma karaktärsdrag som ger uttryck för områdets enhetlighet. Dörrarnas variation i kulör skapar en variation inom enhetligheten som är värd att värna.

Pårarp 13:1, Pårarp 1:377, Misteln 8. Lokvägen

Pårarp 13:1, Pårarp 1:377, Misteln 8. Lokvägen

KVARTERET RÖDKLINTEN

Kvarteret ligger på västra sidan om Ekebergavägen och ingår i ett av de områden som ingick i den stora expansionen av Påarp under 1960-talet. Kvarteret präglas uteslutande av enplansvillor i tegel.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Rödclinten 7, Floragatan 6

Byggår: 1962

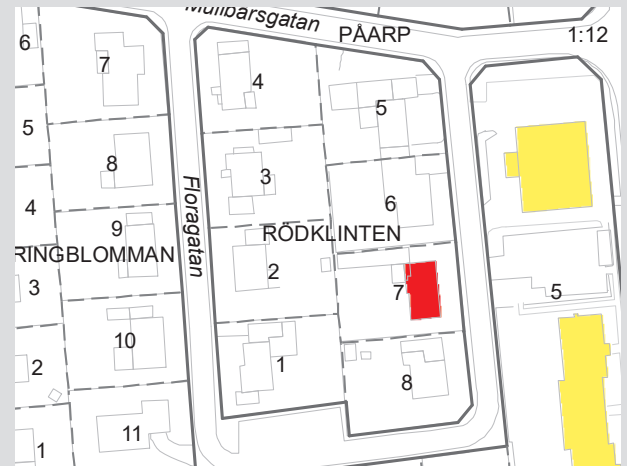
Arkitekt: Johnny Ekström

Byggmästare: –

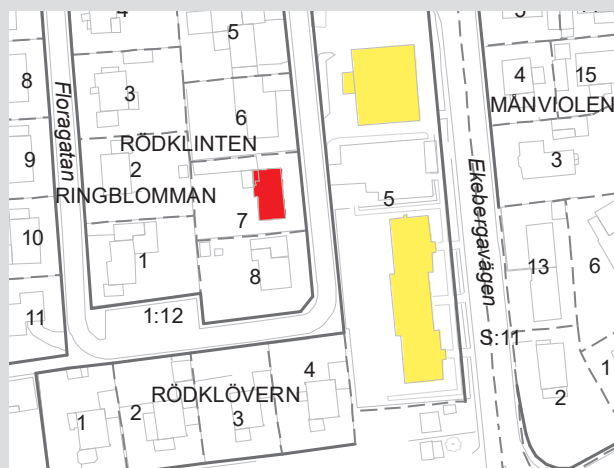
Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden är uppförd i ett plan samt källare med fasader i mörkrött tegel murat i blixtförband. Sockeln är putsad mörkgrå. Taket är klätt i enkupiga lertegelpannor. Fönstren är vita och i en luft. Dörren med kvadrater är karaktäristisk för flera samtida byggnader i Påarp. Kring dörren finns omfattning i snedställt tegel.

Kulturhistorisk värdering: Tidstypisk tegelvilla med flera originaldetaljer som fönster, dörr, entrétrappa, entréomfattning i tegel och taktäckning bevarade. Därmed tillskrivs byggnaden ett arkitektoniskt värde. Volym, material, fönstersättning och dörr är viktiga för byggnadens karaktär.

Rödclinten 7, Floragatan 6

Rödklövern 5, Ekebergavägen 1 (flerbostadshus)

Rödklövern 5, Ekebergavägen 1 (flerbostadshus)

Rödklövern 5, Ekebergavägen 3 (butikshus)

KVARTERET RÖDKLÖVERN

Kvarteret har ett centralt läge och ligger längs Ekebergvägens västra sida. Kvarteret utgör en del av den kraftiga expansionen på 1960-talet och består av fyra villor, ett butikshus och ett flerbostadshus som var det tidigaste flerbostadshuset i Pårarp. Flerbostadshuset och butikshuset ingick i samma projekt och byggdes 1964 efter ritningar av den västsvenske arkitekten Thorsten Thorén.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Rödklövern 5, Ekebergavägen 1 (flerbostadshus)

Byggår: 1964

Arkitekt: Svenska Riksbyggens Arkitektkontor genom Thorsten Thorén

Byggmästare: -

Byggherre: Riksbyggens Bostadsrättsförening Mörapshus nr 1

Beskrivning och historik: Huset är byggt i två våningar med tre sammankopplade byggnadskroppar, där den mittersta är förskjutet i förhållande till de andra två. Fasaderna är putsade i gult medan sockeln är grå. Entréernas fasadpartier är utdragna från fasadlivet och har målats vita. Mot baksidan finns indragna balkonger. Taket är klätt i svarta betongpannor. Fönstren är sekundära. Entrépartierna är väldigt tidstypiska och välbevarade med dörrar av trä och glas i ursprungligt utförande samt omfattning i marmor. På utsidan av norra gaveln skjuter en kraftig murad skorsten i rött tegel upp. Flera mindre skorstenar finns på båda takfallen och är alla klädda i svart plåt.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har genomgått en del förändringar över tid men karaktären är i stort sett bevarad genom volymerna och dess placering i förhållande till varande samt de indragna balkongerna. Byggnaden, som utgör det första flerbostadshuset i Pårarp, är ett uttryck för ortens kraftiga expansion under 1960-talet.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Rödklövern 5, Ekebergavägen 3 (butikshus)

Byggår: 1964

Arkitekt: Svenska Riksbyggens Arkitektkontor genom Thorsten Thorén

Byggmästare: -

Byggherre: Riksbyggens Bostadsrättsförening Mörapshus nr 1

Beskrivning och historik: Den låga butiksbyggnaden i ett plan är uppförd i enkel, karaktäristisk modernistisk stil. De putsade fasaderna är avskalade och gulmålade. Fasaden som vänder sig mot Ekebergavägen är klädd i liggande svartmålad träpanel. Taket är ett pulpettak med svag lutning och nätta takutsprång. Fönster och dörrar är sekundära. Byggnaden inrymde ursprungligen brödbutik och postkontor.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden är ett uttryck för 1960-talets expansion och var ett direkt svar på behovet av utökad service i det växande samhället. Den strama, modernistiska arkitekturen är typisk för tiden. Volymen med det svagt lutande pulpettaket är intakt och karaktäristiskt.

KVARTERET SMÖRBOLLEN

Kvarteret Smörbollen är beläget utmed Bangatan, Eldaregatan och Vedelövsvägen. Kvartersmarken tillhörde tidigare gård nr 4 men började styckas av efter 1940 och sex bebyggda fastigheter syns på flygfoton från 1960-talet. Byggnaderna i kvarterets nordöstra hörn har rivits och ersatts med radhus. Bebyggelsen består i övrigt av friliggande villor i ett till ett och ett halvt plan med källare från 1970-talets senare hälft. Dessa har gemensamma karaktärsdrag och är förmodligen byggda efter samma typritning och skiljer sig betydligt från de äldre byggnaderna. Tegel är dock det dominerande fasadmaterialet både för äldre och yngre byggnader. De är fritt placerade på tomterna och sadeltak dominerar. Kvarterets grönska består av de uppvuxna trädgårdarna.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Smörbollen 14, Eldaregatan 15A

Byggår: 1950-tal

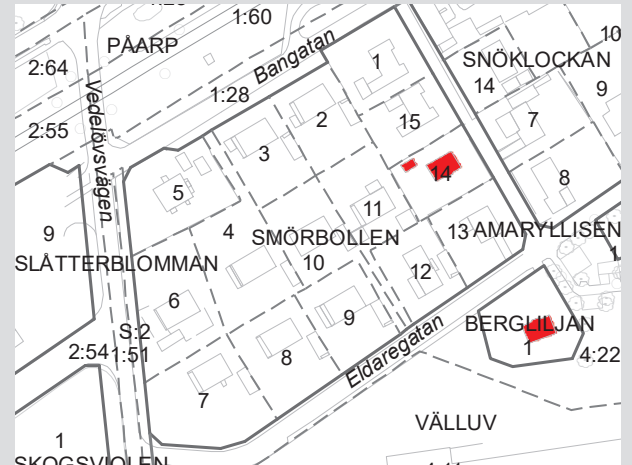
Arkitekt: -

Byggmästare: -

Byggherre: -

Beskrivning och historik: Byggnaden är i ett plan med källarvåning. Den står på en gråmålad sockel som har gulmålade träfönster i två lufter. Fasaderna är klädda med gulmålad locklistpanel och har brunmålade fönsteromfattningar och hörnbrädor. I södra fasaden är ett burspråk placerat. Byggnaden har ett valmat tak täckt med eternitskivor lagt i facettmönster med en plåtklädd skorsten motnock i det norra takfallet. Fönstren är i trä och gulmålade samt i två lufter. Entrén har en gjuten betongtrappa med putsade och gråmålade räcken, en brunlaserad trädörr med spröjsat fönsterparti och ett litet skärmtak med svartmålade smidda detaljer. I nordvästra hörnet av fastigheten finns ett fristående garage med fasader klädda i gulmålad locklistpanel och brunmålad carport i trä. Trädgården är anlagd och uppvuxen.

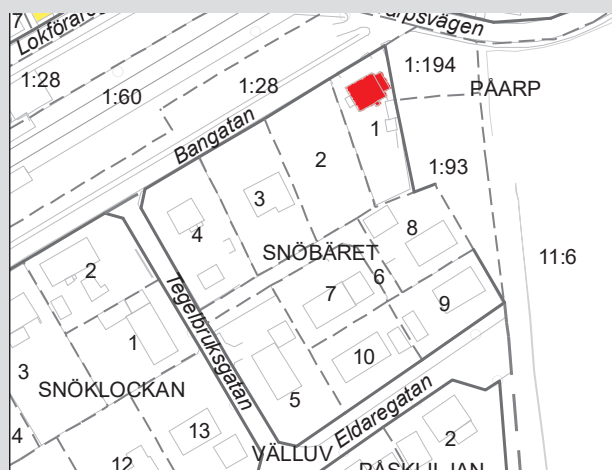
Kulturhistorisk värdering: Karaktäristisk trävilla med drag av funkis med intakt volym och takform. Flera originaldetaljer är bevarade, så som fönster, panel, burspråk och dörr. Den har ett arkitektoniskt och byggnadshistoriskt värde som en av flera liknande villor i Påarp som är uppförda vid samma tid efter samma typritning. Den är en del av den första stora förtätningen av byn och har således ett lokalhistoriskt värde.

Smörbollen 14, Eldaregatan 15A

Smörbollen 14, Eldaregatan 15A

KVARTERET SNÖBÄRET

Kvarteret Snöbäret är avstyckat från gård nr 4. En av byggnaderna är från 1904 och efter det tillkom tre utmed spåren före 1970. Resterande är samtida. Kvarteret består av friliggande villabebyggelse samt en obebyggd fastighet. Byggnaderna är i ett eller ett och ett halvt plan och det förekommer friliggande garage. Byggnadstypen är gemensam, i övrigt är stil, material och placering varierad. Området angränsar till åkermark i öster, järnvägsspåren i norr och samtida kvarter i söder.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Snöbäret 1 "Nyhem", Bangatan 1

Byggår: Ca 1904

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden är i ett och ett halvt plan på en grå spritputsad sockel. Fasaderna är klädda i gulmålad locklistpanel med vitmålade foderbrädor och gavelröstena är klädda med liggande gulmålad träpanel. Sadeltaget är täckt av svart pannplåt och har en svart plåtklädd skorsten inock. På östra gaveln finns en mindre tillbyggnad. På västra gaveln finns en farstuvist som har en grönmålad, glasad pardörr med fasta spröjsar. Fönstren i bottenvåningen är sentida vitmålade korspostfönster. I vardera gavelröset finns ett äldre fönster. I sydvästra rummet bedrev husets invånare och byggare Fredrik Sjöberg skomakeri under det tidiga 1900-talet.

Kulturhistorisk värdering: Äldre bostadshus med bevarad karaktär som tillkommit under stationssamhällets framväxt. Den har därför ett lokalhistoriskt och miljöskapande värde som en del av utbyggnaden av byn i samband med järnvägsetableringen.

Snöbäret 1 "Nyhem", Bangatan 1

Snöbäret 1 "Nyhem", Bangatan 1

KVARTERET SNÖKLOCKAN

Marken i kvarteret Snöklockan är avstyckad från gård nr 4, ligger intill järnvägen söder om spåren och tillhör den del av Påarp som först byggdes ut i samband med järnvägens etablering. Här samsades bostäder med diverse verksamheter. Bebyggelsen har delvis ersatts med ny, men den gamla mejeribygnaden från 1887 står fortfarande kvar. På Häradsökonomiska kartan från 1910–1915 finns fem fastigheter utritade. Kvarteret bestod relativt länge av få byggnader och byggdes därefter succesivt ut med villor fram till de senaste åren. Karaktären är därför friliggande villabebyggelse på relativt stora tomter och stilmässigt varierad. Fastigheterna har anlagda och uppvuxna trädgårdar.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Snöklockan 5, Bangatan 13

Byggår: Kring sekelskiftet 1900

Arkitekt: –

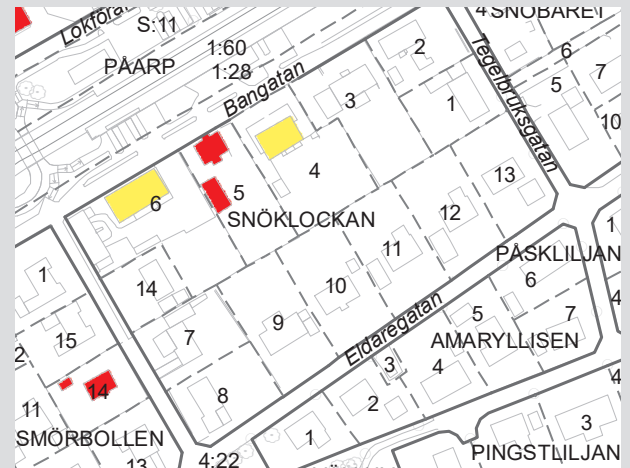
Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Villan är i ett och ett halvt plan med källare. Den står på en ljusgrå slätputsad sockel. Fasaderna är slätputsade och vita med profilerade fönsteromfattningar. I norr finns en farstuvist med stora glaspartier med fasta spröjsar, spegelpardörrar med glaspartier och snickarglädje. Entrédörrarna är sentida men i vitmålat trä med speglar och spröjsade glaspartier. Sadeltaget är täckt med tvåkupiga lertegelpannor och har en murad skorsten inock. På norra takfallet finns en sentida takkupa med plåtklädda gavlar. I söder är byggnaden tillbyggd i bottenvåningen. Fönstren är av mittposttyp med spröjs.

Uthuset intill står på en putsad naturstenssockel med fasader klädda med gulmålad locklistpanel. Sadeltaget är täckt med korrugerade eternitskivor och har två murade skorstenar mot nock. Originalfönstren är i två lugter med fasta spröjsar. I norra gaveln finns en rödmålad sidohängd garageport.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaderna, både villan med farstuvisten med sin snickarglädje och samt uthuset i sitt originalskick, har ett miljöskapande och arkitektoniskt värde som en del av det tidiga Påarp och stationssamhällets framväxt. Gårdshuset är ett av få äldre gårdshus i området. Volym, fasadmaterial, fönster och skorstenar är viktiga för karaktären.

Snöklockan 5, Bangatan 13

Snöklockan 5, Bangatan 13

Snöklockan 6, Bangatan 15

Snöklockan 4, Bangatan 11

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Snöklockan 6, Bangatan 15

Byggår: 1887

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: Påarps mejeriaktiebolag

Beskrivning och historik: Den gamla mejeribyggnaden från 1887 tillhör den äldsta bebyggelsen i Påarp. Byggnaden är i ett och ett halvt plan med källare samt en frontespis åt norr och en åt söder. Den står på en putsad sockel med fasader i vit spritputs. Ursprungligen var fasaderna i rödbrunt tegel i kryssförband. Sadeltaket är klätt i rödglaserade tegelpannor. Fönstren är av mittposttyp och rödmålade där nedre våningens fönster har spröjs medan övre våningen saknar spröjs. På baksidan finns en modern trappkonstruktion i metall som leder upp till övre våningen.

Kulturhistorisk värdering: Som en av stationssamhället Påarps äldsta byggnader har byggnaden ett högt kulturhistoriskt värde. Den gamla mejeribyggnaden är även en av få som berättar om den rikedom av verksamheter som tidigare präglade området kring järnvägen. Med sin placering invid järnvägsspåren har den ett miljöskapande värde. Även om byggnaden har förändrats med främmande fasad- och takmaterial är karaktärsdrag så som fönstersättning och volym intakta och man kan fortfarande avläsa byggnaden som äldre. Synliga taktassar och fasaddekoren i tegel ovanför mittersta fönstret är också värdefulla karaktärsdrag.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Snöklockan 4, Bangatan 11

Byggår: 1947

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: Erik Nilsson

Beskrivning och historik: Mellan 1947 och 1969 inrymde huset livsmedelsbutiken Eriks livs. På samma plats fanns innan dess en låg byggnadslänga där Sven Lindells affär höll till, men huset ödelades i en brand 1947. Dagens byggnad är byggd i ett och ett halvt plan i mörkt tegel lagt i löpförband. Arkitekturen präglas av en sen typ av klassicism som utgörs av fasadernas symmetri och gesimsen i tegel under takfoten som är indragen en bit på gaveln. Det branta sadeltaket är klätt med röda betongpannor och inocken finns en murad skorsten. Mot Bangatan är den mittersta delen av fasaden uppdragen ovanför takfoten och bildar en bred frontespis. Den tidigare funktionen som butikslokal gör sig påmind genom de stora skyltfönstren på bottenvåningen. Fönster och dörrar är till stor del sekundära.

Kulturhistorisk värdering: Byggnaden har ett lokalhistoriskt värde genom sin tidigare funktion som butik. Byggnaden har genomgått en del förändringar över tid men 1940-talskaraktären är bevarad med fasader i mörkt tegel, gesims och skyltfönstren mot Bangatan med stora obrutna glasparter.

KVARTERET SVALÖRTEN

Kvarteret Svalörten är beläget utmed östra infartsvägen till byn. Kvarteret är långsträckt mellan järnvägsspåren och Mörapsvägen. Åtta av kvarterets byggnader är uppförda före 1915.

Bebyggelsen består av friliggande villabebyggelse av varierande ålder, utförande och material. Fastigheterna har anlagda och uppvuxna trädgårdar samt angränsar till odlingslandskapen i öster och söder.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Svalörten 5, Mörapsvägen 9

Byggår: 1936, tillbyggd 1985

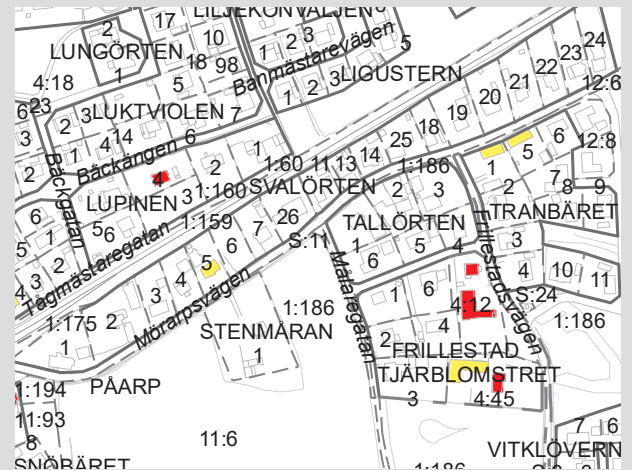
Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: William och Astrid Persson

Beskrivning och historik: Den stora tegelvillan är byggd i ett och ett halvt plan med källarvåning och frontespis mot vägen. Den står på en slätputsad sockel med källarfönster. Fasaderna i rött tegel är lagt i munkförband med stickbågar ovan fönster och dörrar. Längs takfoten löper en gesims i tegel. I hörnen löper gesimsen en bit in på gavelfältet. Mot gatan finns ett burspråk som kröns av en balkong. Sadeltaget är täckt med tvåkupiga betongpannor och har en murad skorsten. Fönstren är vitmålade träfönster i en-, två- eller tre lugter. Dörren i vitt är sekundär. 1985 gjordes en varsam tillbyggnad i husets längdriktning mot väster. Samtidig byggdes även en takkupa mot norr.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarad tidstypisk villa i rött tegel med mycket av den ursprungliga karaktären bevarad, så som tegelfasaden, fönster och gesims. Takmaterialet och vindschivor i plåt är inte ursprungligt.

Svalörten 5, Mörapsvägen 9

Svalörten 5, Mörapsvägen 9

Tranbäret 1, Mörapsvägen 18

Tranbäret 5, Mörapsvägen 20

KVARTERET TRANBÄRET

I kvarteret Tranbäret finns två äldre gatuhus som ligger längst med Mörapsvägen och har så gjort åtminstone sedan sekelskiftet 1900. I övrigt består kvarterets bebyggelse av enfamiljshus från modernare tid. Kvarteret ligger utmed östra infartsvägen, Mörapsvägen, Frillestadsvägen, Plåtslagaregatan och Glasmästaregatan. Den sistnämnda följer de gamla ägo gränserna vilket är synligt i trädraden i kvarteret. Stilmässigt och materialmässigt skiljer sig bebyggelsen åt.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Tranbäret 1, Mörapsvägen 18

Byggår: 1700-tal

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Bostadslängan som ligger längs med Mörapsvägen härstammar enligt uppgift från 1700-tal. Under senare år har huset kompletterats med en tillbyggnad i vinkel som smälter in med den äldre delen. Huset är uppfört i ett och ett halvt plan och inredd vind med putsad och gråmålad sockel. Fasaderna är i korsvirkeskonstruktion med putsade och vitmålade fack och svart timra. Gavelröstena är klädda med svartmålad locklistpanel. Sadeltaget är stråttäckt med vass och inock finns två murade skorstenar. I takfallen finns kupor av olika utformning varav de större är klädda med svartmålad locklist kring fönstren. De har tillkommit senare. Fönster och dörrar är sentida och målade i brunt.

På tomten finns även ett nytt uthus byggt i en stil som påminner om bostadshuset.

Kulturhistorisk värdering: Äldre gatuhus som bidrar till förståelsen av det gamla Pårp och har ett miljöskapande värde med sin placering invid den gamla vägen genom samhället. Även om tillbyggnaden av bostadshuset är ett nytt tillägg smälter den bra in i miljön och kan tillskrivas ett kompletterande värde. Värdefulla karaktärsdrag är den långsmala formen, takvinkeln och skorstenarna som bidrar till förståelsen av huset som äldre.

Uthuset ingår inte i klassningen.

Tranbäret 5, Mörapsvägen 20

Byggår: 1800-tal

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden härstammar enligt uppgift från början av 1800-talet och är uppförd i ett plan med inredd vind. Fasaderna är klädda i rödmålad lockpanel med foderbräder, vindskivor och hörn målade i vitt. Taket är klätt med enkupiga betongpannor. På takfallet mot gatan finns en stor takkupa. Fönster och dörrar är sekundära.

Kulturhistorisk värdering: Äldre gathus som trots förändrad karaktär bidrar till förståelsen av det gamla Pårp och har ett miljöskapande värde med sin placering invid den gamla vägen genom samhället. Värdefulla karaktärsdrag är den långsmala formen och takvinkeln som bidrar till förståelsen av huset som äldre.

KVARTERET VINTERGÄCKEN

Kvarteret Vintergäcken består av fem fastigheter varav en är ett ställverk, en annan är scoutgården, två är friliggande villor och den största och sista består av skolområdet som innefattar vårdcentralen och biblioteket. Det tidigare skolhuset i byn, idag scoutgård, har funnits på samma plats sedan 1901. Skolan höll igång till 1942 då verksamheten lades ner på grund av för få barn. Från 1948 och in på 1980-talet var byggnaden åter i bruk för småskoleundervisning. De sista åren användes byggnaden för undervisning för barn med särskilda behov innan den stängdes 1990. Året därpå tog Pårps Scoutkår över byggnaden och har fortfarande sin verksamhet i huset. Innan skolhuset byggdes genomfördes undervisningen i en byggnad kallad Landsbergs hus. Byggnaden låg i korsningen Helsingborgsvägen Ekebergavägen och är idag riven.

Karaktärsdragen för kvarteret är olika, framförallt beroende på att skolområdet är så dominerande och funktionerna så varierande, det är både offentligt och privat. Tegel är det gemensamma karaktärsdraget och återfinns som fasadmateriäl i alla byggnaderna, om än i varierande kulör. Kvarteret innefattar även en parkmiljö i sin västra del.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Vintergäcken 2, Mullbärsgratan 2

Byggår: 1901

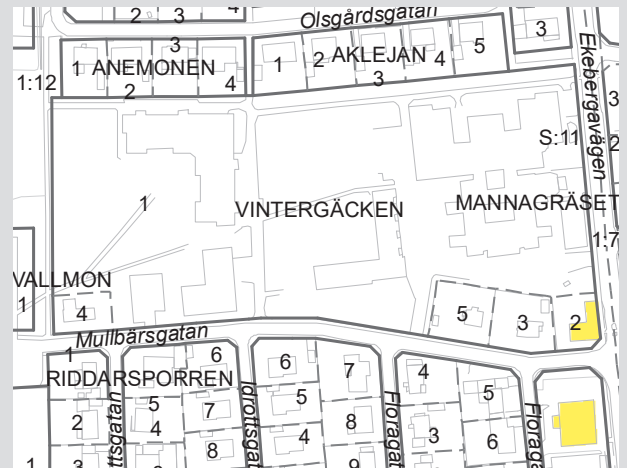
Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden är uppförd i ett och ett halvt plan och står på en slätputsad och delvis brunmålad sockel. En tillbyggnad är gjord mot norr i ett plan. Fasaderna är mönstermurade i rött tegel med listverk, solbänkar och bågar i gult tegel. Sadeltaget är täckt med svartmålad korrugerad plåt och i takutsprånget syns figursågade takbjälkar. Bottenvåningens fönster är varierade i sitt utförande men har en gemensam kulör i vitt. Merparten av fönstren är sentida, har en till tre luftr och är av aluminiumprofil. Två korspostfönster finns i södra fasaden, tre i västra gavelfasaden och två runda fönster finns i östra gavelröset. Det finns även ett blindfönster i östra gaveln.

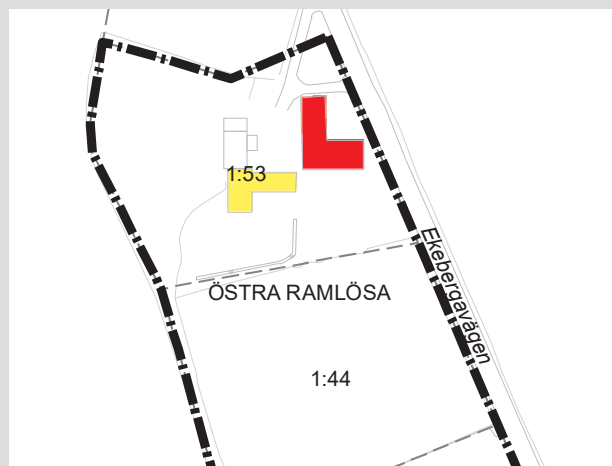
Kulturhistorisk värdering: Trots att förändringar skett så har byggnaden genom sin ålder och anknytning till områdets historia ett kulturhistoriskt värde. Som före detta skolbyggnad från sekelskiftet 1900 har den ett lokalhistoriskt och symboliskt värde. Viktigt att bevara är den mönstermurade fasaden och de ursprungliga fönstren.

Vintergäcken 2, Mullbärsgratan 2

Vintergäcken 2, Mullbärsgratan 2

Östra Ramlösa 1:53, Ekebergavägen 115

Östra Ramlösa 1:53, Ekebergavägen 115

FASTIGHETSBETECKNING ÖSTRA RAMLÖSA

Utmed Ekebergavägen i norra delen av byn ligger en grupp fristående fastigheter som tillsammans utgör första kontakten med Påarp norrifrån. Fastigheterna har varierande funktion som bostäder, gård och blomsterhandel. Området började bebyggas kring sekelskiftet, möjligtvis tidigare än så. På 1960-talet tillkom blomsterhandeln och de senaste husen de närmsta åren. Den gemensamma karaktären återfinns i grupperingen av bebyggelsen utmed en infartsväg till ett samhälle. Bebyggelsen är varierad tack vare det stora åldersspannet, men de äldsta byggnaderna är belägna närmast vägen.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§

Östra Ramlösa 1:53, Ekebergavägen 115

Byggår: 1800-tal

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Gården kallas Karnekekroken och låg tidigare under Ekeberga gård. På fastigheten finns två äldre byggnader, dels en mangårdsbyggnad, dels en ekonomibyggnad. Mangårdsbyggnaden är i ett plan med inredd vind och står på en gråmålad sockel med stomme i korsvirke där timran är målad svart och facken vitputsade. Sadeltaket är klätt i sinuskorrugerade eternitskivor. Fönstren i en luft är sekundära. Mot söder sträcker sig en modern tillbyggnad i vinkel och ansluter sig i volym och takvinkel till den äldre byggnadskroppen.

Ekonomibyggnaden är uppförd i ett plan med loft i L-formad grundplan. Norra längan har naturstensmurar i bottenvåningen och rött tegel lagt i kryssförband i loftdelen. Södra längan står på naturstenssockel och har samma röda tegel i fasaderna. Fönster- och portomfattningar kröns av stickbågar. Gjutjärnsfönstren är svartmålade medan dörrar och portar är grönmålade, förutom porten i östra gavelröset som är brun. Sadeltaket är täckt med korrugerade eternitskivor. På östra gavelröset anges året 1911, vilket sannolikt syftar på byggnadsåret för delarna av tegel. Murarna i natursten är troligen äldre.

Kulturhistorisk värdering: Gården utgör som helhet en intressant rest av det agrara Påarp. Ekonomibyggnadens äldre karaktär är välhållen och är därmed särskilt värdefull ur kulturmiljösynpunkt. Volym, portar samt fasaderna i natursten och tegel är värdefulla karaktärsdrag.

Den äldre delen av mangårdsbyggnaden har genomgått en rad förändringar men kan ändå tillskrivas ett kompletterande värde. Den ursprungliga längan med långsmal byggnadskropp och spetsig takvinkel gör att byggnaden ännu går att utläsa som äldre.

Kulturhistoriskt klassificerad bebyggelse i Välluv

FASTIGHETSBETECKNING VÄLLUV

Värdefull miljö

Välluvs kyrby: Välluv 13:1, Välluv 8:5, Välluv 2:2

Välluvs kyrka tillsammans med gamla prästbostället och tillhörande ekonomibyggnader, Klockaregården samt den äldre byggnaden på fastigheten Välluv 2:2 intill kyrkogårdsmuren utgör en sammanhållen helhet som är värdefull ur kulturmiljösynpunkt.

Kyrkobyggnad som skyddas av KML:

Välluv 13:1, Välluvs kyrka, Välluvsvägen 22

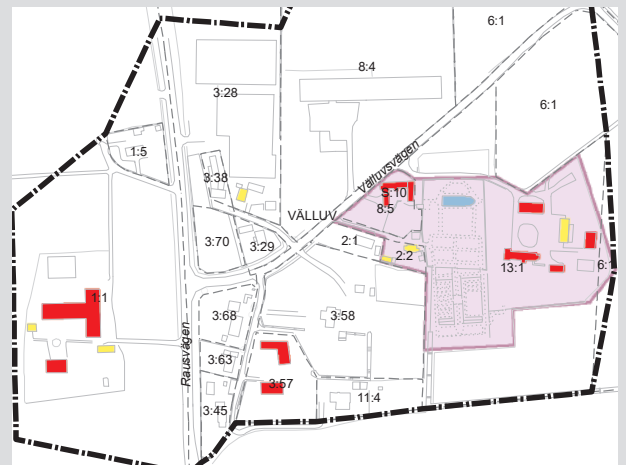
Byggår: 1100-tal

Arkitekt: Anders Haf, ombyggnad 1872

Byggmästare: Anders Haf, ombyggnad 1872

Byggherre: -

Historik: Kyrkan består av ett medeltida långhus, ett lägre och smalare kor med absid samt ett, till de nedre delarna, medeltida, kvadratisk västtorn med samma bredd som långhuset. Långhuset samt koret och absiden är byggda av stora gråstenar, grovt tuktade eller kluvna samt med sockel, omfattningar och hörnkedjor av sandsten. Kyrkan avviker från flertalet romanska kyrkobyggnader då den inte är uppförd enligt ett kvadratbundet proportionssystem. Koret ligger inte i linje med

Välluv 13:1, Välluvs kyrka, Välluvsvägen 22

Välluv 13:1, Välluvs kyrka, Välluvsvägen 22

Välluv 13:1, Välluvs kyrka, Välluvsvägen 22

långhusmurarna och murarna är också mycket tjocka, omkring 120 cm. Av denna anledning har en sen datering angetts för kyrkan, omkring 1200-talets mitt. Denna datering får dock anses vara osäker. Inslagen av kvaderhuggen sandsten och avsaknad av tegel tyder snarare på att kyrkan tillhör 1100-talet och en datering till 1100-talets slut eller tidigt 1200-tal är därför troligare. Möjligen kan det också finnas en tidsskillnad mellan långhuset och kor med absid. Murverket i de östra gavlarna ger intryck av att vara jämnare och slätare än långhusets sidomurar. Tornet anses vara byggt efter långhuset och 1400-talet har angetts som dess ungefärliga byggnadstid.

1832 revs ett vapenhus vid långhusets södra sida och ny entré till kyrkan togs upp i tornets västra sida. År 1859 byttes yttertaket på kyrkans lägre delar till kopparplåt. Tornet var täckt av tegel. En ombyggnad av kyrkan skedde 1872 efter ritningar av byggmästare A. Haf. Tornets murar förhöjdes med sex meter, och trappgavlar och ljudöppningar murades av tegel. Samtidigt tillkom nya fönsteröppningar med fönsterbågar av järn och västportalen fick befintligt utseende. Under 1939-40 genomfördes en restaurering av kyrkan efter arbetshandlingar av arkitekten Eiler Graebe, restaureringen omfattade bl.a. ombyggnad av orgelläktaren, ny altarring och nya slutna bänkkvarter som ersatte en äldre öppen bänkinredning. I samband med renoveringen påträffas en tegelmurad, tunnvalvd gravkammare från 1692 med sju kistor.

Beskrivning: Fasaderna är spritputsade och vitmålade, sockeln grå, och taken täcks av kopparplåt. På de äldsta delarna består sockeln av sandsten med svagt hålkälad profil. Tornets sockel bör vara en sentida pågjutning och har en skråfasad profil. Fasaderna avslutas upptill av en gesims. Ungefär halvvägs upp på norra tornfasaden syns ett stenansikte med grovt uthuggna drag, detta har troligtvis en sekundär placering eftersom det vid en beskrivning från 1838 satt i den västra gaveln. Huvudet skall enligt sägnen föreställa Roland, en av Karl den stores riddare, omskriven i 1100-talsverket Rolandssången eller Rolandskvädet (Chanson de Roland), men andra har antagit att stenhuvudet är ett porträtt av tornets byggmästare. Tornets gavelsidor mot öster och väster är utförda som trappstegsgavlar rikt dekorerade med spetsbågiga blinder.

Kyrkans fönster- och dörröppningar är genomgående utförda med spetsbågig valvavtäckning med undantag för dörren till sakristian i absiden som är rundbågsformad. Fönsteröppningarna är ovanligt lågt sittande och har tvåspråkiga tegelmurade, putsade muromfattningar. Fönsterbågarna är av gjutjärn med masverk i trepass- och fympassformer och färgade glasinläggningar. Huvudingång genom västportalen i kyrkans torn är en spetsbågig öppning. Två spetsbågsformade ljudöppningar med brunmålade bräddäckta luckor finns på vardera sidan av tornet.

Yttertaken består av sadeltak av kopparplåt med hänggrännor av koppar och vitmålade stuprör. Tornets trappstegsgavlar är avtäckta med kalksten och fönsteröppningarnas solbänkar består av gult tegel.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§**Välluv 13:1, Välluvsvägen 22–24**

Byggår: 1807 (fd prästbostad),
 1807 (loge och stall),
 ca 1920 (fd svinhus)
 ca 1930 (fd pannhus),
 1994 (hembygdsföreningens lokaler)
 Arkitekt: okänd för de äldre byggnaderna,
 Allan Ekström hembygdsföreningens lokaler 1994
 Byggmästare: –
 Byggherre: –

Beskrivning och historik: Omedelbart öster om kyrkan ligger en samling byggnader som grupperar sig kring en öppen gårdsplan. Söder om gårdsplanen ligger den tidigare prästbostaden, numera kyrkans administrationsbyggnad. Byggnaden uppfördes 1807 och fungerade som prästbostad fram till 1899 då kyrkoherde Wadstein avflyttade. Under 1900-talet arrenderades gården ut innan bostadshuset togs i anspråk av församlingen på nytt år 1971.

Bostadshuset är uppförd i ett plan med inredd vind och en tillbyggnad i vinkel i västra delen och två farstukvistar åt öster respektive söder. Den står på en naturstenssockel som är putsad och gråmålad. Fasaderna är putsade med profilerad gesims och vitmålade. Gavelröstena är klädda med brunmålad locklistpanel. Sadeltaket är täckt med enkupigt lertegel och har en murad men plåtklädd skorsten i taknockens västra ände. Farstukvistarna är klädda med brunmålad locklistpanel. Fönstren av trä är i två lufter med fasta spröjs som brunmålots. Fönstren i gavelröstena är vita. Pardörrarna har speglar och är brunmålade.

Mitt emot administrationsbyggnaden ligger en äldre korsvirkeslänga, samtida eller möjligen äldre än den före detta prästbostaden från 1807. Huset fungerade som loge och stall. Fack och gavlar är murade med gult tegel medan timran är rödmålad. Gavelröstena är klädda i rödmålad locklistpanel. Sadeltaket täcks av bruna tvåkupiga betongpannor. I södra takfallet finns ett takfönster. Fönstren, som tillkommit senare, är av mittposttyp, spröjsade och vitmålade. Dörr och port är målade svarta. Idag inhyser byggnaden hembygdsföreningens utställningar.

I gårdsplanens östra del står en byggnad tillkommen år 1994 som ansluter till den äldre bebyggelsen i utformning och material. Stommen är av korsvirke där facken är putsade och timran rödmålad. Gavelröstena är klädda i rödmålad locklistpanel. På sadeltaket ligger tvåkupiga lertegelpannor. Fönstren är av mittposttyp med spröjs och vitmålade. Dörrar och portar är målade i svart. I huset huserar Vällufbygdens hembygdsförening, vilka även lät bygga huset. Innan dagens hus stod tidigare på platsen en stallbyggnad som brann ner.

En bit från gårdsplanen ligger vaktmästeriet som är ett mindre hus i ett plan under sadeltak med en liten klockstapel och murad skorsten inock. Den står på en gjuten betonggrund som är synlig i sockeln och har fasader uppförda i gult tegel lagt i munkförband. Taket är täckt med röda enkupiga betongpannor. Fönster och dörrar är svart- eller brunmålade och i trä. Huset byggdes på 1930-talet som pannhus.

Välluv 13:1, Välluvsvägen 22–24

Välluv 13:1, Välluvsvägen 22–24

Välluv 13:1, Välluvsvägen 22–24

Välluv 13:1, Välluvsvägen 22–24

Välluv 13:1, Välluvsvägen 22–24

Välluv 8:5, Välluvsvägen 20

Välluv 8:5, Välluvsvägen 20

I fastighetens östra del ligger det gamla svinhuset från 1920-talet. Huset är uppfört i ett plan med loft och används idag som vagnsmuseum. Det står på en putsad och gråmålad sockel och har fasader uppförda av mörkt tegel lagt i kryssförband. Gavelröstena är klädda med rödmålad locklistpanel. Fönstren är brunmålade gjutjärnsfönster och trädörrarna är svartmålade. Ett tvåluftsfönster i vitmålat trä sitter i övre delen av gavelröset. Sadeltaket är täckt med mörka korrugerade eternitskivor.

På tomten finns även en modern byggnad i röd panel under papptak, byggd 2019 för hembygdsföreningens behov. Byggnaden ingår inte i klassningen.

Kulturhistorisk värdering: Gamla prästbostaden och äldre ekonomibyggnader. Hela miljön utgör en intressant helhet som en del av Välluvs kyrkby. Den äldre karaktären manifesteras genom byggnadernas skala, utformning och materialval i fasad, tak, dörrar och portar.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Välluv 8:5, Välluvsvägen 20

Byggår: 1780
Arkitekt: –
Byggmästare: –
Byggherre: –

Beskrivning och historik: Den gamla klockarebostaden ligger i direkt anslutning till kyrkan och kyrkogården och består av tre längor i en våning sammanbyggda i U-form. Bostadsdelen är förlagd åt norr flankerad av två ekonomilängor. Bostadsdelen har stomme av korsvirke med gult och brunt tegel i facken samt rödmålat virke. Ekonomilängornas fasader är klädda med rödmålad locklistpanel och vitmålade knutar. Byggnaderna står på en putsad naturstenssockel. Gavelröstena är klädda med träpanel och åt väster är panelen liggande och svartmålad. Fönstren är sentida träfönster med fasta spröjsar och är svartmålade liksom den sentida entrédörren. Sadeltaken är täckta med tvåkupigt lertegel och det finns tre murade skorstenar inock varav den östra är putsad. En farstukvist av tegel lagt i kryssförband finns i västra delen och har ett stort fönsterparti med vitmålade spröjsade träfönster. Gården beboddes av församlingens kontor till så sent som 1942.

Kulturhistorisk värdering: Välbevarad U-formad gård som legat på platsen sedan åtminstone 1815 enligt Skånska rekognosceringskartan. Som klockaregård är den en del av den värdefulla kyrkbyns bebyggelse. Gården utgör ett representativt exempel på regional byggnadstradition. Gården har lokalhistoriska värden på grund av kontinuiteten på platsen dess koppling till kyrkan.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:**Välluv 2:2, Välluvsvägen 18**

Byggår: Kring sekelskiftet 1900 (uppskattning)

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Byggnaden ligger omedelbart öster om kyrkogårdsmuren och är uppförd i ett plan med inredd vind. Den står på en naturstensgrund och har slätputsad gråmålad sockel. Fasaderna är slätputsade och vitmålade med markerade fönsteromfattningar, gavelröstena är i svartmålad locklistpanel. I väster finns en farstukvist i vitmålat trä med stora spröjsade fönsterpartier. Sadeltaket är svagt brutet mot takfoten och täckt med svartmålad tegelimiterande plåt med en vitputsad skorsten placerad inock. Tvåluftsfönstren är vitmålade och i trä med fasta spröjs.

Ekonomibyggnaden i sydvästra delen av tomten är tvådelad, där ena delen är klädd med rödmålad locklistpanel och andra delen uppförd i mörkt tegel lagt i munkförband med stickbågar ovan fönster och dörr. Taket är platt och belagt med tjärpapp.

Kulturrehistorisk värdering: Bostadshuset har ett miljöskapande värde som en del av den gamla kyrkbyn. Trots en del förändringar är byggnadens ålderdomliga karaktär ännu avläsbar tack vare bevarad form och takvinkel.

Välluv 2:2, Välluvsvägen 18

Välluv 1:1, Välluvs Boställe 463

Välluv 1:1, Välluvs Boställe 463

Välluv 1:1, Välluvs Boställe 463

Välluv 1:1, Välluvs Boställe 463

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §

Välluv 1:1, Välluvs Boställe 463

Byggår: 1903, ekonomibyggnader 1922

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: Staten

Beskrivning och historik: Namnet Välluvs boställe indikerar att gården grundades som en bostad åt statlig tjänsteman. Just denna gård fungerade som häradshövdingebostad och var i statlig ägo fram till år 1993. År 1922 inträffade en förödande brand som ödelade ekonomibyggnaderna, men nya restes kort därefter.

Mangårdsbyggnaden är uppförd i ett och ett halvt plan med källare. Fasaderna är uppförda i rött tegel lagt i kryssförband och åt norr finns en frontespis med senare byggd balkong. Byggnaden står på en naturstensgrund som är putsad i sockeln samt har källarfönster av betongglas. Sadeltaket är täckt med enkupiga lertegelpannor och har två murade skorstenar placerade inock. Korspostfönstren är vitmålade. På var sida om entrén finns smala fönster med tvärpost. I frontespisen finns ett oxöga. Byggnaden har två entréer med huggna granittrappor och järnräcken samt parspegeldörrar med glas i lackad ek. Balkongdörren är sekundär. Fönster och dörrar kröns av stickbågar. Framför byggnaden finns en cirkulär vändplats åt norr med en stor ek inringad av natursten. Trädgården är uppvuxen samt inhägnas av en fogad naturstensmur av huggna stenar.

Ladugårdslängan står på en gråmålad sockel och har fasader uppförda av rött tegel i kryssförband med stickbågar över fönster, dörrar och portar samt rödmålad locklistpanel på vindsplanet. Dörrar och portar är grönmålade, fiskbensmönstrade trädörrar med svartmålade beslag samt överljus av vitmålat gjutjärn. Mot gårdsplånen finns åtta vitmålade gjutjärnsfönster. I vinkel med ladugården finns en lada med naturstenssockel, rödmålad panel och plåttak.

Längs med infarten till gården ligger en äldre statarlänga som ändrat utseende över tid. Husets ålder är oviss men platsen där det står har varit bebyggd sedan åtminstone 1815. Fasaderna är klädda med rödmålad locklistpanel. Det branta sadeltaket är lagt med enkupigt lertegel och har murad skorsten inock. Fönster och dörr är sekundära.

Garagebyggnaden från 1950-talet har ett flackt sadeltak, fasaderna är putsade och vitmålade med två svarta plåtportar mot gårdsplånen.

Kulturhistorisk värdering: Mangårdsbyggnaden samt äldre ekonomibyggnader utgör tillsammans en värdefull gårdsmiljö från förra sekelskiftet. Arkitektoniska värden återfinns i mangårdsbyggnaden med stramt utformad tegelarkitektur och bevarade karaktärsskapande originaldetaljer. Även ladugården har vissa arkitektoniska värden där tegelfasaderna panelen samt fönster och portar är bärande karaktärsdrag.

Den lilla statarlängan vid infarten ingår i gårdshelheten men har förändrats över tid. Därav har det ett kompletterande värde. Även garaget tillskrivs ett kompletterande värde.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13§**Välluv 3:57, Välluvsvägen 10**

Byggår: 1859

Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: Mangårdsbyggnaden är uppförd år 1859. Den är i ett plan med inredd vind och står på en putsad sockel som troligtvis består av natursten. Fasaderna är i gult tegel lagt i kryssförband med putsade och vitmålade hörnpilastrar samt ett brunmålat gesimsband vilket markerar våningsplanet. I gavelröset finns två triangulära och brunmålade träfönster med fasta spröjs samt ett tvåluftsfönster och halvmånefönster i samma utförande. Kantat av två ankarjärn finns även byggnadsåret uppsatt av svartmålade järnsiffror. Fönstren i bottenvåningen är sentida enlufts- eller tvåluftsfönster vilka är brunmålade och har fasta brunmålade fönsterluckor. Entrédörren är också sentida med samma färgsättning som fönstren. Sadeltaget är täckt med bruna enkupiga betongpannor, har två murade skorstenar inock och en plåttäckt kupa åt söder. Gårdsplanen har en cirkulär vändplan som mot ekonomibyggnaden är belagd med natursten och mot mangårdsbyggnaden med makadam. Infarterna markeras av stora stående gråstenar.

Ekonomibyggnaden är L-formad där norra längan är ursprunglig medan den östra är relativt nybyggd men i en stil anpassad till den gamla gårdsmiljön. Den norra längan är putsad och vitkalkad med gjutjärnsfönster och spröjsade träfönster. Gavelröset är klätt i rödmålad locklistpanel och taket klätt i sinuskorrugerade eternitskivor. Den nyare östra delen är en korsvirkeskonstruktion med putsade fack och svartmålat/tjärat timmer. Båda längorna har rödmålade gavelrösten i locklistpanel och korrugerade eternitskivor som tak.

Kulturhistorisk värdering: Tillsammans har de båda byggnaderna ett miljöskapande värde. Mangårdsbyggnaden har genomgått en del förändringar över tid i form av dörr, fönster och fönsterluckor men har i stort bibehållit sin karaktär. Tegelfasaderna, skorstenarna och intakta volymer är uttryck för detta.

Ekonomibyggnaden är ett representativt exempel för regional byggnadstradition med sin form, vitkalkade väggar, panelklädda gavelrösten och gjutjärnfönster.

Välluv 3:57, Välluvsvägen 10

Välluv 3:57, Välluvsvägen 10

Välluv 3:28, Välluvsvägen 9

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Välluv 3:28, Välluvsvägen 9

Byggår: Kring sekelskiftet 1900

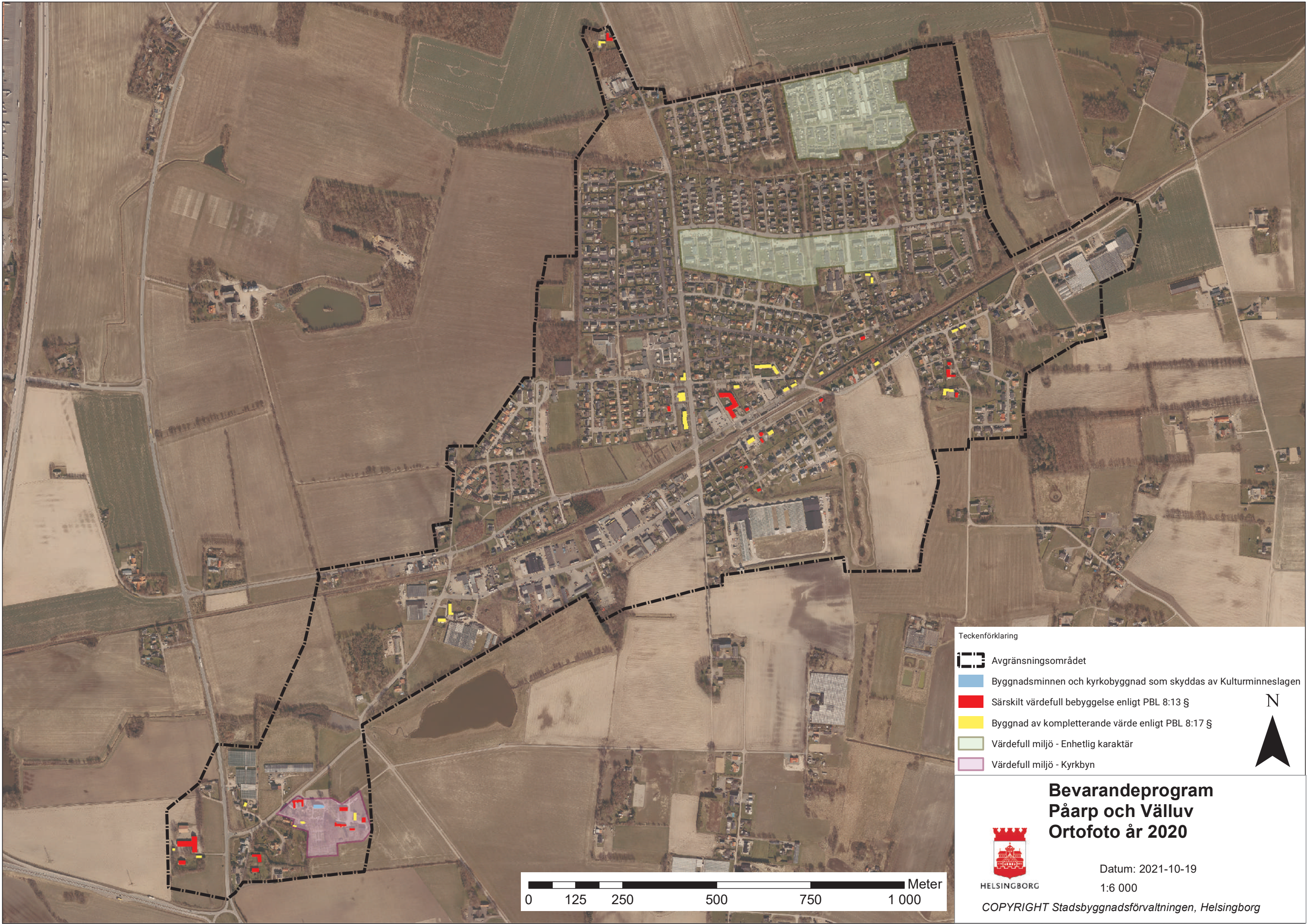
Arkitekt: –

Byggmästare: –

Byggherre: –

Beskrivning och historik: På gården finns två bostadshus, det ena från sekelskiftet 1900 och det andra ett modernt från 1950-talet. Intill det äldre bostadshuset låg tidigare en äldre ladugård. Det äldre huset är uppfört i ett plan med inredd vind. Huset står på naturstensgrund med putsad sockel och fasaderna är klädda med gulmålad locklistpanel. Sadeltaget är täckt med korrugerade eternitskivor. Fönstren är spröjsade mittpostfönster. Fönster, dörr och foder är alla brunmålade. Under 1920-talet har byggnadskroppen förlängts en liten bit mot vägen.

Värdering: Det äldre bostadshuset är en representant för det äldre lantliga byggnadsskicket och relativt välbevarad vad gäller originaldetaljer och material så som fönster och panel. Det yngre omfattas inte av klassningen.

Teckenförklaring

- Avgränsningsområdet
- Byggnadsminnen och kyrkobyggnad som skyddas av Kulturminneslagen
- Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §
- Byggnad av kompletterande värde enligt PBL 8:17 §
- Värdefull miljö - Enhetlig karaktär
- Värdefull miljö - Kyrkbyn

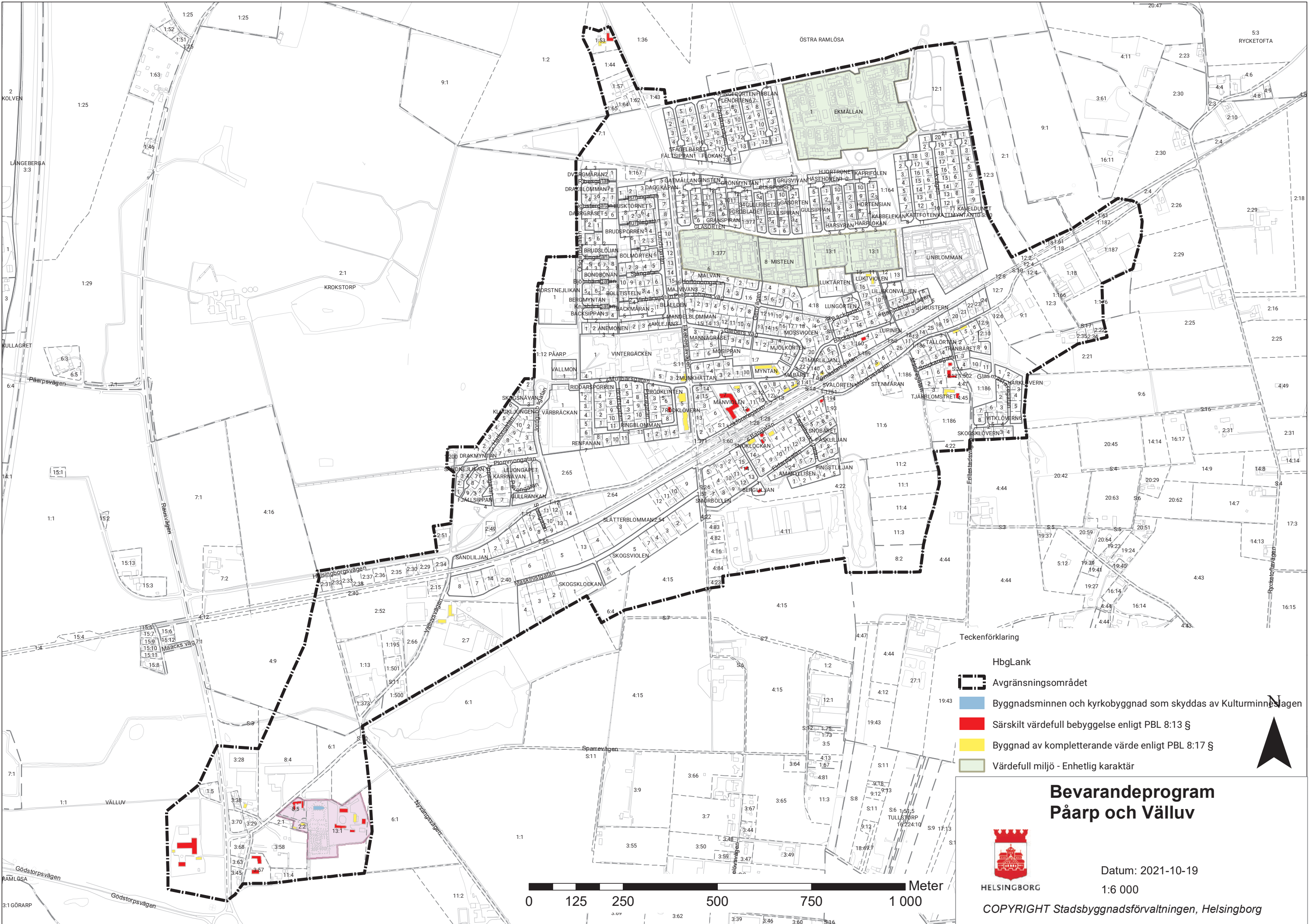

**Bevarandeprogram
Påarp och Välluv
Ortofoto år 2020**

Datum: 2021-10-19
1:6 000

COPYRIGHT Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborg

Teckenförklaring

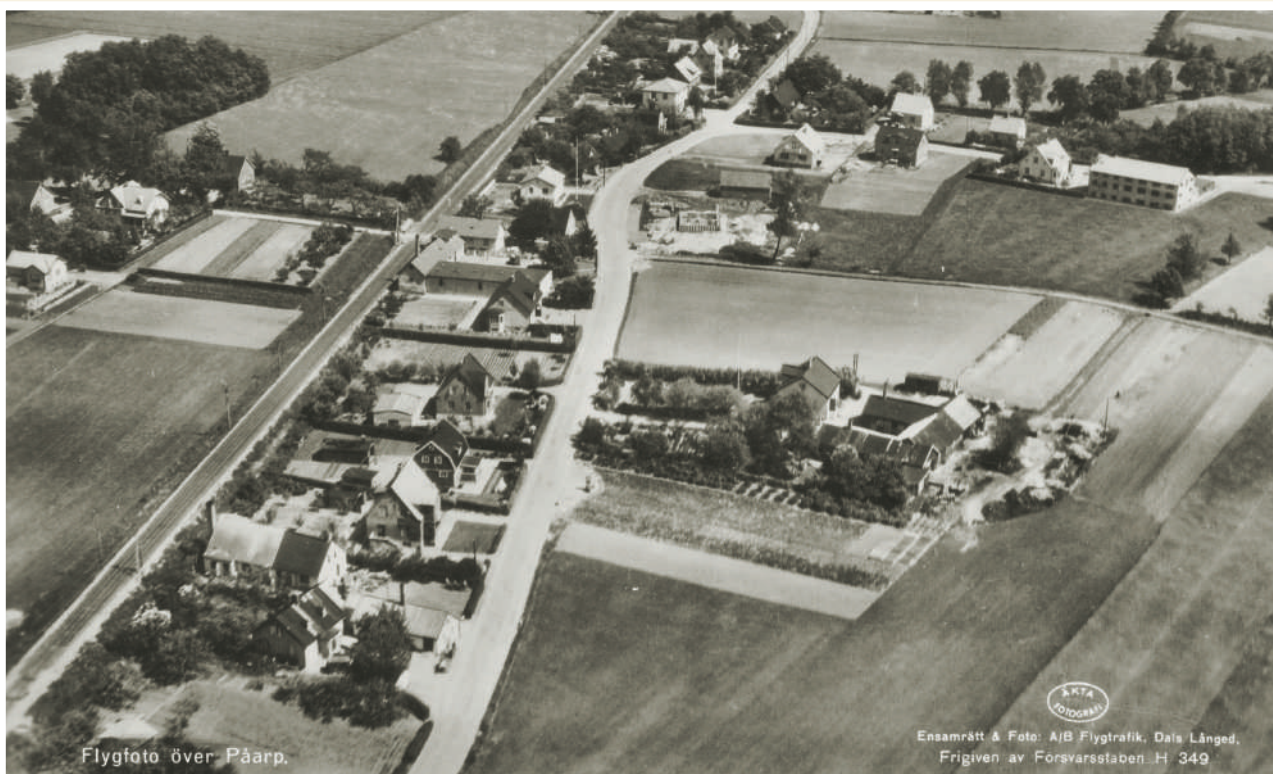
- HbgLank
- Avgränsningsområdet
- Byggnadsminnen och kyrkobyggnad som skyddas av Kulturminneslagen
- Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 8:13 §
- Byggnad av kompletterande värde enligt PBL 8:17 §
- Värdefull miljö - Enhetlig karaktär

Bevarandeprogram
Pårp och Välluv

Datum: 2021-10-19
1:6 000

 HELSINGBORG

COPYRIGHT Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborg

Flygfoto över Pärp.

AKTA
FOTOGRAF
Einsamrätt & Foto: A/B Flygtrafik, Dala Länged.
Frigiven av Försvarsstaben H 349

HELSINGBORG